

N. 9

SIGNAL • NUMMER 9 • 1944

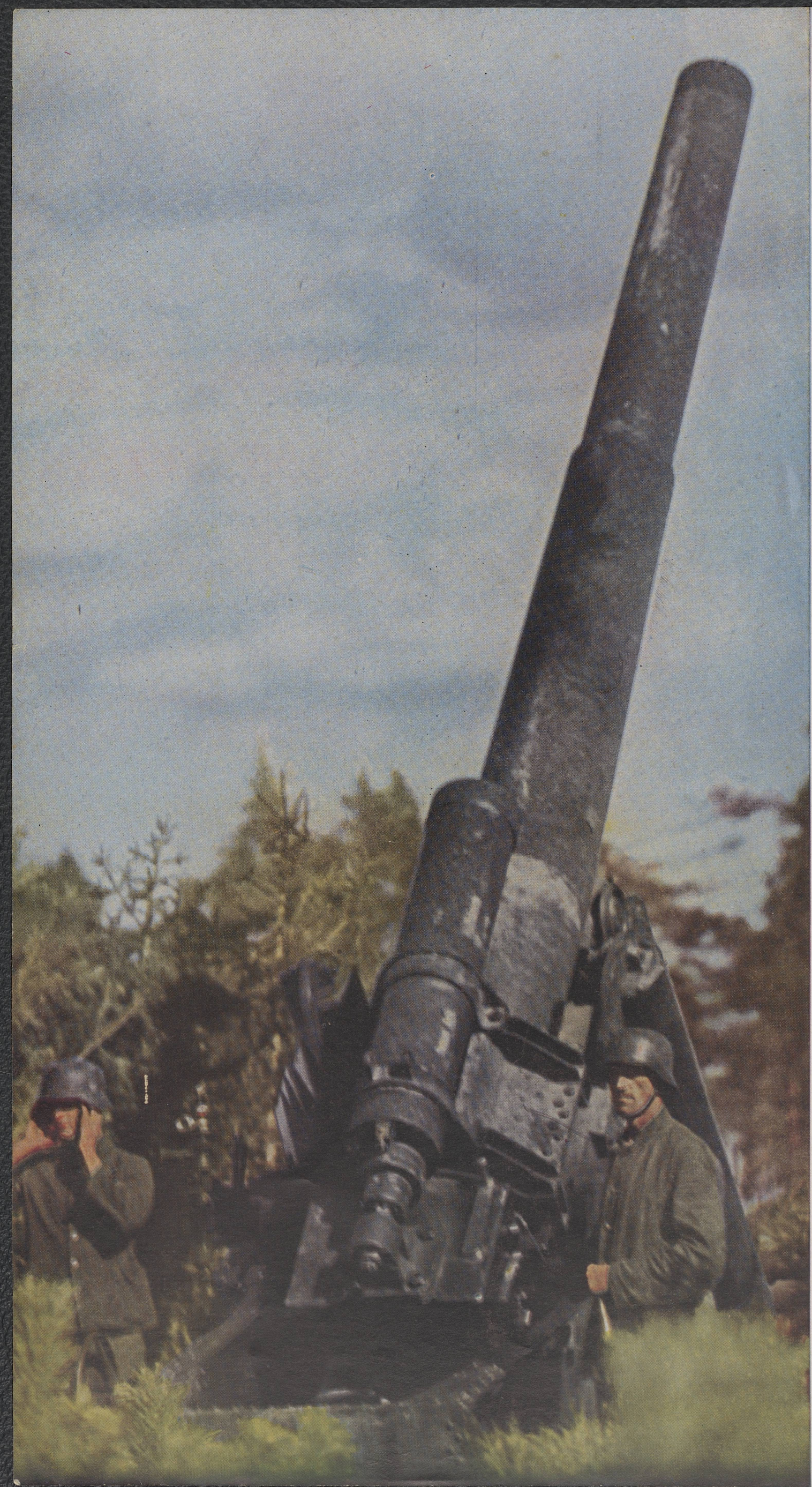
Belgia 4 fr. / Behmen-Mähren 4 kr. / Bulgaria 8 leva / Danmark 50 øre / Finland 5 mk. / Frankrike 7 fr. / Italia 3 lire / Kroatia 20 kuna / Nederland 30 cents / Norge 50 øre / Portugal 2 esc. / Romania 25 lei / Sverige 55 øre / Sveits 50 rappen / Serbia 12 dinar / Slovakia 3 ks. / Spania 1,50 pts. / Tyrkia 15 kurus / Ungarn 70 fillér / Sørsteiermark, Ostland 40 Pfg.

Signal

Assistent i en
universitetsklinikk

Til beretningen i dette
nummer om en av ver-
dens mest berømte
læger

Midt inne i krattskogen ligger haubitsene på lur. Slike kalibrer danner ryggraden i det tyske forsvaret på den søitalienske fronten
PK-foto: Krigskorrespondent Oplitz

„H-timen“ i Algerie

Når en lar visse utviklinger i nutiden passere revy og gjør seg den umaken å føye sammenhengene, som er blitt splittet ved tusen avismeldinger, sammen slik de var, forekommer forløpet av mangen en skjebne som en fortsettelsesroman. For et år siden begynte „Signal“ med regelmessige mellomrom å skrive ned utviklingen i Algerie. Når vi no konstaterer at alt med nesten forbløffende regelmessighet er inntrådt som vi har forutsagt siden sommeren 1943, må en tilgi oss den menneskelige svakhet, som den alltid viser, „der visste alt på forhånd.“ Det dreier seg jo i virkeligheten bare om å fatte den indre logikk hos de personer og makter, som er med i spillet i Algerie. Denne indre logikk var fra begynnelsen av imot Giraud. Den er også i like stor grad i mot de Gaulle. Det er anarkiets særlige logikk.

I siste nummer erklærte „Signal“ at mordet på Pucheu var mer enn et normalt justismord. Det dreier seg her om det akutte utbrudd av den anarkistisk-kommunistiske krise, som ulmer i Algerie no i flere måneder. Kort tid etter trådte kommunistene offisielt inn i general de Gaulles komité. De sendte den samme deputerte Gernier til de Gaulles statsråd, som var Moskvas ordførende i den skinnprosessen, som Vysjinski hadde anordnet mot Pucheu. de Gaulle hadde myrdet Pucheu stikk i mot englernes råd. No måtte han imøtekomme kommunistene — og det temmelig meget. Han håpet å kunne kompensere dette ved i det minste å kaste ut sin forhatte motspiller Giraud for godt. Men i overensstemmelse med den indre logikk, opponerte kommunisten Grenier mot dette de Gaulles forehavende, mens Hull samtidig fra Washington høyt og tydelig, om enn i sitt senile tonefall, erklærte: „Komitéen i Algerie er ikke Frankrikes regjering, og vi kan ikke anerkjenne den som sådan.“ (9. april 1944.)

Først Giraud ...

Fra mordet på Darlan (julen 1942) og til slutten av juli 1943 var han sivil og militær sjef for dissidentregjeringen i Algerie under amerikansk overhøyhet. Den 31. juli ble det så foretatt en todeling av den nyopprettede komité, hvor de Gaulle ble tildelt hele den sivile og Giraud hele den militære sektor. Dette varte bare til november 1943. Da måtte Giraud tre ut av komitéen.

Han ble bare fortsatt øverstkommanderende for arméen, men det var ikke helt tydelig i hvor stor utstrekning han var stilt under „krigskommissæren“.

Ved påsketider overtok så de Gaulle også øverkommandoen, og en forsøkte å tilfredsstille Giraud med stillingen som generalinspektør for dissidentarméen, som praktisk bare var en tittel og ikke noe embete mer. Naturligvis intervenerte Duff Cooper og likeledes den amerikanske representant, og naturligvis forgjeves. Girauds skjebne må ikke bare betraktes rent personlig. Den angår også på samme måte de forstokkede franske offiserer i heimlandet, der som Giraud håpet på en imaginær „befrielse“, som i virkeligheten bare kan bety en oppløsning av alt som visse eldre høyer offiserer tror å kjempe for. Girauds skjebne er anarkiets domfellelse mot St. Cyr, den franske generalstabs plantested. Det angår altså likeledes de offiserer, som i lang tid i likeså hemmelig som ny aktivitet ett eller annet sted i Frankrike venter på en „H-time“. Også Giraud ventet på „H-timen“. Den slo — men den betydde bare at han måtte tre tilbake. Ellers ingenting.

Illusjoner ...

No venter de Gaulle på „H-timen“. I dagene omkring påske, da han ga Giraud det lengst forfalne spark, håpet han i det minste på anerkjennelse fra amerikanernes side. Forgjeves. Hull bekreftet bare på ny at de Gaulle „ikke har til hensikt å utøve sine fulmakter.“ de Gaulle har imidlertid aldri latt det være noen tvil om at „H-timen“ for ham bare hadde en betydning, hvis den dermed for ham — og bare for ham — vilde være forbundet med stillingen som den overalt anerkjente franske statsjef. For å si det helt tydelig også for den dummeste, har Hull tilføyd: „Den amerikanske øverstkommanderende må besitte en autoritet, som ikke er hemmet av noen lenker.“ Hva kan no de lenkene være, som en tenker på i Washington? de Gaulle!

Alt dette vil bare bety at de Gaulle stadig må søke mer hjelp hos kommunistene. Men dette har alt siden desember 1943 ikke latt det være noen tvil om at de Gaulle for dem bare betyr et overgangsstadium til et Sovjet-Frankrike. „H-timen“ til herrene Grenier og Marty er ikke de Gaulles „H-time“. Det er det egentlige problem til den seg gjensidig kvelende dissidens i Algerie. G. W.

SIGNAL

BRINGER

Krigen som verdenskamp

	Side
„H-timen“ i Algerie. Når den slår for de Gaulle.....	3
Ein Herr.....	4
Åtte familier i Russland. En dokumentarisk beretning om deres skjebne.....	6

Det nye verdensbilde — Europas framtid

Vitenskap på verdenstronen? Tanker om dens livslover.....	34
---	----

Hvordan vi lever

Som vokst opp av jorden. Landskapsbundet byggestil.....	24
Sauerbruch. Den berømte tyske læges personlighet og verk.....	26
Tredve grader i skyggen. Er bading en verdensanskuelse?....	31
En soldat skriver til Käthe Dorsch.....	38

OPYRIGHT 1944 BY DEUTSCHER VERLAG BERLIN

Kjempere mot bolsjevismen

En mann fra Estland ...

Ved den smale porten mellom Peipussjøen og Finskebukta, hvor det allerede engang var utkjempet en vest-europeisk seier over strømmen fra øst, nemlig av Sveriges unge konge Karl XII, er det i denne krigen igjen blitt

kjempet kamper, som blir bemerkelsesverdige selv ved siden av de dramatiske høydepunkter i kampene på østfronten. Det så ut som om det for bolsjevismen her var åpnet en sluse til vesten, hvorigjennom dets masser forsøkte å trenge seg fram til Europa.

Ved siden av de tyske soldater kastet også estniske frivillige seg inn i kampen mot bolsjevikene. Som latvierne og litauerne kjenner esterne fienden i øst. De har kjempet mot ham siden Estland kom inn i historien. De vet at Europa må seire, hvis de skal leve. En av dem, krigsfrivillig Nugiseks, ble for kort tid siden tildelt ridderkorset for sin fremragende innsats i kampen om denne Kontinentets port. Menn som Nugiseks legemliggjør esterens besluttsomhet. Deres oppofrelse og kampberedskap vil komme til å vinne friheten for heimlandet og muliggjøre et liv i europeisk stil for etterkommerne.

EIN HERR

Tre år før krigen så jeg ham for første gang. Som unge officersaspiranter sto vi ved skogkanten av en ekserserplass i Sør-Tyskland. Vi kunde se de røde oppslagene på lang avstand og visste at han no vilde komme til å ri forbi oss. Vi hadde allerede hørt så meget om ham, om hans strenghet mot seg selv og mot sine soldater. Da han så plutselig sto foran oss, kunde enhver av oss lese i dette klare ansikt. Alle gåter og hemmeligheter som hadde dannet en myte om kommandanten i løpet av de mange utdannelses måneder i kasernen, syntes å oppklares da vi så inn i de skarpe, men godmodige øyne. No først visste vi at intet kunde skjules for dette blikk. Han spurte hver enkelt om herkomst og oppgaver, livsstilling og det mål han hadde satt seg i livet. Og hver gang ble spørsmålet stilt på en annen måte, som om han idet han sto overfor en, intuitivt innstilte seg på hver enkelt vesen og anlegg. Vi syntes deri å se noe av hans rettfærdighetssans.

Et par måneder seinere kom jeg ved et tilfelle til å besøke ham i hans heim. Da jeg kom inn i de store værelser, måtte jeg tenke på hint eiddommelige første møte. Jeg så no generalen for første gang i hans sivile miljø. Den sorte dress berøvd ham intet av hans holdning, intet av hans verdighet, som jo ikke var uttrykk for tvungen pose, men resultatet av en medfødt, utvungen naturlighet. På veggene hang verdifulle oljeportretter og noen fotografier. Det var familiebilder fra hans eget og hans frues foreldres og besteforeldres hus. Fra sin gamle far hadde han arvet sitt skarpe blikk. Denne hadde vært kjøpmann. Ikke på noen måte en stor handelsherre i engelsk stil. Han hadde ledet den gamle, gjennom generasjoner nedarvede forretning og stabilisert hele familiens velstand. Han hadde kjempet med tapperhet i den tysk-franske krig og ved en streng, men rettfærdig oppdragelse gitt sønnen et solid fundament. Generalen snakket ikke om sin fedreneheim. Bare i meget av det han fortalte, merket en den stolthet med hvilken han tenkte tilbake på den.

Da så hans hustru trådte inn i værelset, forsto jeg meget hurtig sammenhengen mellom det portrett av en berømt romantiker som kastet en festlig glans over værelset, og den store, statlige figur med det hvite hår. Det behagelige miljø fant plutselig sin naturlige suppling. Møblene fra biedermeiertiden føyd seg med sine

beskjedne og dog fornemme former selvfølgelig inn i rammen. Der fantes intet møbel, ingen fajanse, ingen nok så liten utsmykningsgjenstand som forstyrret harmonien. Først seinere brakte jeg i erfaring at alle disse gjenstander stammet fra to familiers tradisjoner. Enten det no var bokskapet til Ludwig Uhland, som kom fra fruens familie, eller det gamle Tischbeinportrett som representerte generalens gamle kjøpmannsfamilies stolthet — i hver av disse gjenstander merket man en naturlig forbindelse, et fluidum mellom den gang og no. Bildet ble imidlertid først helt avrundet ved den indre konneks mellom de to mennesker som satt overfor meg. Den humor der her så utvungen kom til uttrykk i den schwabiske dialekt, den måte hvorpå hvert enkelt ord — uten å være søkt, ble uttalt med en naturlig charme der virket så udefinert behagelig på den annen, som om det var et kjærtegn — alt dette ga meg bevis for at begge disse menneskers personlige harmoni var resultatet av en stadig gjensidig pleie. Intet under at barna i en slik fedreneheim fant en verden, hvor far og mor syntes å være fullkommenhetens speilbilde, og et forbilde for deres egen streben. Hertil kom at heimens varme ga dem det fundament som de skulde bygge opp sitt eget liv på.

Lang tid etterpå måtte jeg tenke på den ekte harmoni som lå i denne lille verden. Ikke fordi jeg misunte min høyeste foresatte i garnisonen denne, men fordi det derved først ble klart for meg, hvor kilden til den kraft lå, som dag etter dag strebet etter å oppdra mange tusen mennesker til en livsstil og en holdning som var begrunnet ikke bare i det militære, men også i det rent menneskelige. Den autoritet som denne general utøvde over oss, var begrunnet i en tradisjon som fikk et utvortes uttrykk i hans interne område, men som i hans befalingsområde fikk et indre uttrykk. Hos denne mann hadde en følelsen av at den naturlige maktutøvelses elementære lov var en selvfølge for ham. Hans far, bestefar og oldefar hadde som ansette kjøpmenn utøvd den i sine begrensede områder. Hos sønnen var den til stede i konsentret form.

„En virkelig soldat må bevare sin heimstavn og sine store døde i sitt hjerte!“ Disse ord som han en gang uttalte på kaserneplassen, forsto jeg først meget seinere, først da vi som ensomme soldater marsjerte over østens stepper. Først da samlet vi de

Det europeiske, og særlig den tyske „herredom“ har i den seinere tid vært gjenstand for diskusjon i den engelske og amerikanske offentlighet. En tillegger denne ofte mesteparten av skylden for krigen, uten å vite hvordan den egentlig er. Gjennom et portrett gir „Signal“ svar på spørsmålet

erfaringer som generalen hadde tilegnet seg i den første store krigs fire og et halvt år — ved Verdun, i Flanderns mudder, i de baltiske land og ved Varsjava. Den gang var han en ung kaptein og hadde gjennomgått alle besværligheter og bekymringer med sine tropper.

I farens stund vokste han med sin kjærlighet til heimstavn og familie. Et av de store øyeblikk i hans indre foredling var følgende: I trommeilden ved Verdun løp han gjennom en skyttergrav og så seg plutselig foran et speil med angstfordreid ansikt. Det var motbydelig for ham, men det sekundet ga ham en hjelp for hele livet, for det åpnet porten for ham til en høyere makt. Generalen fortalte meg dette en gang jeg besøkte ham på en kommandoplass. Og først da jeg hørte dette, ble det klart for meg hvorfor han kort før krigsutbruddet hadde snakket om hvilken nåde det var å ha et sterkt og elskende hjerte, en fast og dyp tro og om å oppleve en stor tids under. Han brukte disse ord som valgspråk for et ungt brudepar.

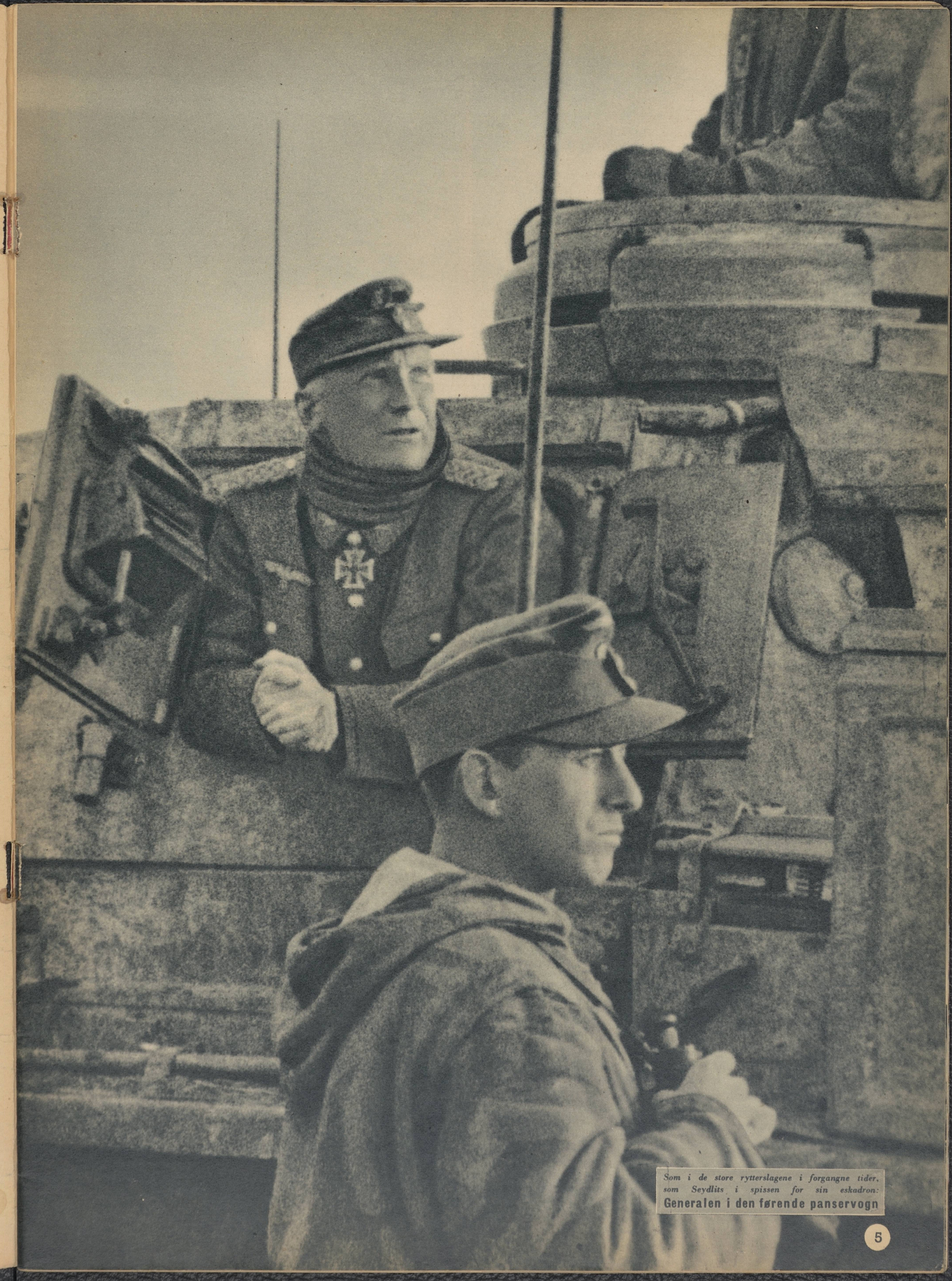
Nettopp den dagen oppdaget jeg en ny side ved hans vesen — hans gjestfrihet, hans gratie og adelige vesen overfor damene i det lille selskap, hvordan han tenkte på den minste ting. Det simple kreatur er ham ikke mindre viktig enn hans families og gjesters velgående. En merket formelig hvordan han betraktet hvert levende vesen som en dertil bestemt bestanddel av det skapte, som det var menneskets oppgave å skjømte og hegne om. Derfor kjente han heller ikke den gentlemen-gestus som føler seg hevet over fattigdommen, når han med en daler har overlatt den til sin skjebne. For ham var det i første rekke tale om menneskets verd og verdighet, og han følte seg som en av mange kalt til å vareta disse verdier. Han var altså mer enn en gentleman, var en herre, et menneske hvis opptreden ikke hadde noe tillært eller kunstig, et menneske for hvem det ikke gjaldt å vareta rettighetene til en liten klasse, men som tilegnet seg forståelse for sitt folks livsbetingelser og sine soldaters behov ved å studere naturens lover.

For en snobb synes det som om slike mennesker er „uinteressante fordi deres livsoppgaver uttømmes i kasernen“. Riktignok har ikke denne mann den karriere bak seg som en vestens self-made-man. Han kan ikke i dag være journalist og reporter, i morgen parlamentariker, i overmorgen representant for et stort konsern for herrekonfeksjon,

for så sluttelig etter å ha vært sigarhandelnde, bli partifører. Han har ikke bruk for denne bevegede livsvandels popularitet, fordi hans autoritet ligger dypere forankret enn i en stor karrieres ytre former. Han har ikke behov for å la seg fotografere på slagmarken i en sønderrevet bukse, for så å gjøre heimlandet oppmerksom på ikke å overse dette bilde — eller sågar å sende buksen heim som et trofé. Når generalens hvithårede hode med den høye pannen og den skarpe nesen dukker opp i spissen av divisjonene, så vet enhver av soldatene at armeføreren dag og natt har deres vel for øye.

Hvor ofte har jeg besøkt ham på slagmarkene under denne krigen. Den første gangen var foran Varsjava. Det som i kasernegården enno ikke var blitt meg bevisst, viste seg her i utilhyllt form: den magiske måte hvorpå han bare med et skarpt blikk fra de blå øyne eller med et par rent tilfeldig henkastede ord hersker over de mennesker som er betrodd hans omsorg. De få ord fra generalen sier mer enn de i første øyeblikk synes å uttrykke. De omfatter en situasjon i en setning som er tømret sammen av enkle ord. Enhver føler seg tiltalt av dem og enhver husker dem, fordi de alltid og stadig på ny er forbundet med en ny, karakteristisk vits som i et mer primitivt menneskes synskrets synes å treffe spikeren på hodet. Han vet alltid når han må komme et menneske forstående i møte, og han gjør det, gir seg møye med den enkelte — ikke bare med et par ubehøvede bemerkninger, men med eksempler og spørsmål fra vedkommendes yrke.

Fantasien til denne mannen med de røde benklær og gulltressene, som en i arméen kaller „far“, er uuttømmelig. Den er det synlige tegn på en beundringsverdige ro og en forbausende selv-sikkerhet; faktorer som i det store avsnitt generalen kommanderer over, forestiller en absolutt konstant. Enhver soldat der marsjerte sammen med ham over vestens slagmarker, som satte over elven Maas sammen med ham, hadde følelsen av å ha en sjef som uten nølen griper til det ekstraordinære — ikke som uttrykk for en kjekk pågåenhet, men for en innsikt i sammenheng og de ytterste midler som står til forføyning til foretagendets gjennomføring. Altså et djervt samspill av fantasi og virkelighet. Dette er resultatet av et skarpt tankearbeid, som generalen konsen-

Som i de store rytterslagene i forgangne tider,
som Seydlitz i spissen for sin eskadron:
Generalen i den førende panservogn

1 Dette er fru Sinaida Nasarov, gift med en godseier, der også var kjent i Petersburg som kunstner. Bildet viser henne i lykkeligere tider, da hun enno ikke ante noe om sin skjebne. Fotoet stammer fra år **1908**

2 Dette er oberst Pjotr Kovsj med sin kone Nadesjda. Som vitne om sin pliktoppfyllelse har han no bare en uniformsfrakk. Hans far var med blant Sevastopols forsvarere i Krimkrigen. Fotoet stammer fra år **1901**

5 Dette er Matvej Belousov, engang generaldirektør for et russisk jernbaneselskap. Hans malerisamling var berømt. Han mistet alt. Fotoet er tatt på hans femte bryllupsdag i år **1905**

ÅTTE FAMILIER I RUSSLAND...

Det er en meget utbredt mening at millionbefolkningen i Det russiske rike etterat revolusjonen var brust henover den som en storm, litt etter litt hadde slått seg til ro i et nytt, tilsynelatende rolig og sikret liv. De tyske soldater og deres forbundsfeller har i de tre årene krigen med Sovjetunionen har vart, med egne øyne sett hvordan menneskene i Russland virkelig lever og hvordan deres skjebne var.

„Signal“ bringer på de følgende sider åtte typiske skjebner i russiske familier fra helt forskjellige klasser. Bak hver av disse skjebner står titusener og hundretusener av liknende erfaringer og opplevelser. Krigskorrespondent Artur Grimm har på stedet samlet de fotografiske dokumenter til denne artikkelen. Hver enkelt skjebne er gjengitt helt etter meddelelsene fra de overlevende innen disse familiene. Bare navnene og stedsangivelsene er endret.

og deres skjebne

3 Dette er familien til smedmester Tichon Simonov. Den lille sønnen Kolja, som foreldrene lot seg fotografere sammen med, er forlengst forsvunnet. Ingen vet, hvor... Fotoet stammer fra år

1917

4 Dette er Alexander Stepanov, ingeniør og dosent, med sin unge kone, da han enno hadde en stor framtid foran seg. Han var en anerkjent, ledende fagmann innen jerbanebyggingen. Fotoet stammer fra år

1914

6 Dette er Ivanov, fra en landsby i Mellom-Russland. Han deler skjebne med så mange bønder. Fotoet stammer fra år

1899

7 Dette er Boris Vinogradov. Han var i mange år den ortodokse kirkes biskop. Fotoet stammer fra år

1920

8 Dette er Semjon Petrov, tidligere litteraturprofessor ved en russisk middelskole. Fotoet stammer fra år

1908

Bilde etter bilde oppstår igjen, under hendene til den 63 årige Leonid Nasarov, hvis malerier engang var å finne i mange gallerier. Han er i dag lykkelig over å kunne arbeide fritt igjen, etter at han under bolsjevismen ikke hadde fått lov å føre pensel og palett mer

1 Kunstmaler Leonid Nasarov

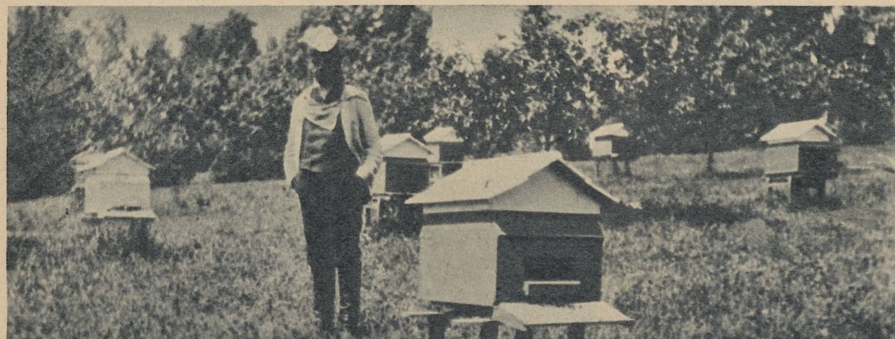
Jeg maler og maler — hele dagen — „De aner ikke hvor lykkelig jeg er over at jeg kan og har anledning til det igjen.“ Med disse ordene hilste Leonid Nasarov „Signal“s korrespondent i sitt atelier i en russisk by.

Da det godset han hadde arvet gikk opp i flammer under revolusjonsdagene i 1918, var Nasarov 38 år. Han hørte dengang til Russlands mest kjente kunsinere. I Moskva, Petersburg og likeledes i store provinsbyer var det ofte blitt vist utstillinger av hans arbeider. Muséer og gallerier hadde kjøpt hans malerier. Nasarov hadde hverken vært rik eller fattig. Det lille fedrenegodset og salget av bildene gjorde det mulig for ham å føre et sikret og behagelig liv.

I de første årene av bolsjevikerherdømmet kunde han — da han hadde mistet godset sitt — i det minste arbeide videre. Men i 1927 ble han stilt under stadig bevoktning av GPU. En krevde av ham at han skulde framstille propagandaplakater. Da han ikke greidde dette, ble han snart tvunget til å arbeide i et trykkeri som retusjør. Han fikk ikke lov å male lenger. Den eneste virksomhet som enno var innrømmet ham, besto i å „forskjønne“ fotos av offisielle Sovjet-personligheter før offentliggjørelsen. Nasarov forteller hu-

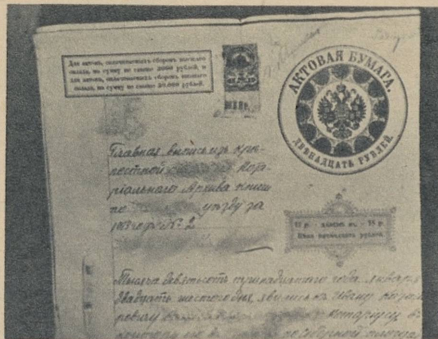
moristisk hvordan han i årevis beskjeftiget seg med å få vekk rynkene i Kalinins, Stalins og Lenins ansikter på bildene og likeledes for bildene i avisene å bringe de lokale kommissærer så nær opp til sovjetrussernes skjønnhetsideal som mulig. Det var den eneste virksomhet, som en kunde tilby en kunstner av anerkjent betydning i Sovjetriket.

I 1930 konstaterte så GPU at han var kulak (dvs. at han tilhørte den rikere bondestand) og vilde derfor sende ham til Sibir. Hans datter Vera, som en kommissær hadde tatt til elskerinne, kunde ganske visst redde ham fra denne skjebnen, men fem år seinere ble han en vinternatt ved 40 kuldegrader uten videre begrunnelse satt på gata. Inntil tyskerne kom til byen, levde han no i et kjellerhull. Hans datter Vera, som no hadde satt igjennom å bli læge, ble fire år seinere likeledes forfulgt av GPU, mens hennes forlovede ble forvist til Murmansk bare med den begrunnelse at han hadde hatt forbindelser med en kunstner. Da tyskerne kom, begynte Nasarov å male igjen. Det lyktes ham snart å venne sin lenge uøvde hånd til det som hans talent inngaa ham. Mange vakre bilder har no denne mannen, som er eldet langt utover sin alder, skapt.

Nasarovs yndlingsbeskjeftigelse før revolusjonen var biavl. En ser her kunstneren i bifarmen, som han så omhyggelig anla på sitt gods. Det ble ødelagt alt i 1918

I dag har Nasarov bare igjen noen dårlige fotografier av få av sine bilder. Han elsker framfor alt å male gammelrussiske folkescener, slik som vi viser nedenunder, hvor en slede blir overfalt av ulver

Et eiendomsdokument fra 1913 over godset, som han engang eide, befinner seg enno i dag blant Nasarovs papirer

Lykkelige fredsdager. Familien Nasarov på trappen til godset, i midten hans kone. Alt tyder på behagelighet

Nasarov (på bildet til høyre) benyttet jakten for sine studier etter levende objekter. Blir en ikke minnet om de berømte jaktscener i Tolstois romaner?

som gammelt metall

Signal's korrespondent traff oberst Pjotr Kovsj, omhyggelig pleiet av sin gamle kone, i en mørk kjeller, hvor han i mange år har ligget syk og nedbrutt i sengen. Da korrespondenten spurte ham, om han vilde fortelle litt fra sitt liv, blinket en avglans av den gamle ild i øynene hans: "Har De tid et halvt år?" spurte han, "så lenge kunde jeg fortelle Dem om min skjebne". Han pekte på veggen, hvor det hang et ur, omgitt av tre helgenbilder, og fortalte at dette var alt han hadde igjen av all sin tidligere eiendom.

I 1917 ble han arrestert i Kaluga. Da han var frigitt igjen, fikk han — den tidligere tsaristiske offiser — ikke lov å arbeide mer. Han levde i årevis av å selge de få ting han hadde igjen. I 1929 ble oberst Kovsj igjen arrestert, fordi GPU hadde brakt i erfaring at han hemmelig hadde arbeidet ett eller annet sted for å opprettholde livet. Han ble no slept fra by til by, inntil han igjen ble frigitt. Til slutt lyktes det ham å få post som vakmester. Som lønn herfor fikk han det mugne kjellerrommet, hvor "Signal's korrespondent fant ham som et levende lik. Alt i mange år har han no levd av de få rubler, som hans kone, trass i at hun er helt giktbrudde, har kunnet få sammen ved små leilighetsarbeider.

Oberst Kovsj's uniformsfrakk. Oberstens kone hentet den fram bak et skittent forheng. Alt i 1920 var ordener og epåletter solgt til en jøde som „godt metall“. Av salgssummen kunde obersten leve i to uker. Enno lar han konen ofte vise seg uniformsfrakken; det eneste synlige minne om hans offiserstid...

Forgangne dager. Obersten med sin datter på verandaen til sitt tidligere hus

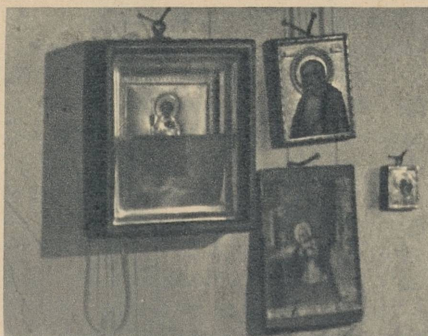

Oberstens kone i hennes ungdom. Bildet ble tatt i 1914. En kan bare med sorg sammenlikne det med det ovenfor viste bilde av den gamle konen

Sovjetpasset lyder på „funksjonøren“ Kovsj, skjønt han ikke engang hadde fått arbeidstillatelse

I verdenskrigen. Obersten var dengang inspektør for tallrike hospitaler

Tre ikoner, derunder bildet av den hellige Serafim, som fulgte obersten i den russisk-japanske krig

Huset som engang tilhørte oberst Kovsj, var ikke noe palass

Å T T E

AV 180

MILLIONER

„Mange av de opprinnelige revolusjons-slagord i Sovjetunionen er nå forstummet. De barske formler Marx hadde satt opp, er blitt avsløpt. Verdensrevolusjonen er oppgitt... Stalins Russland vil bli demokratisk... Forfatningen av 1936 inntar i artikkel 6 en positiv stilling til personlig eiendom og i artikkel 127 til den enkelte persons ukrenkelighet og retten til en egen heim.“
A. U. Pope i „American Mercury“ februar 1944

Ovenstående sitat stammer fra en diskusjon som „American Mercury“ satte i gang over emnet „Er Stalins Russland demokratisk“. Under påberøpelse av Sovjetforfatningen av 1936 blir det i en artikkel patetisk påstått at Sovjet er på veg til å bli „det frieste land i verden“. I en annen artikkel blir det med forbitrelse hevdet og brakt bevis for at hverken det enkelte menneske, de enkelte grupper eller befolkningslag besitter selv de aller minste personlige rettigheter i Sovjetunionen.

Amerikanerne diskuterer om Sovjetunionen. Vi vet imidlertid hvordan det virkelig er. Vår viten stammer ikke fra bøker, forfatningsdokumenter, fortellinger eller aviser. Vi har derimot fått beskjed om det gjennom de mange millioner tyske og europeiske soldater der personlig har lært tusener av landsbyer og hundrevis av byer å kjenne. Vi behøver ikke å diskutere på grunnlag av usikre og uklare hypoteser. Vi behøver bare å legge sammen hva disse millioner selv har sett og opplevd.

For oss som er kommet i besittelse av disse erfaringer, må en slik diskusjon som „American Mercury“ har foranstaltet, forekomme virkelighetsfjern og spøkelsesaktig. Den forekommer oss som om vi vår medlemmer av den første rakettkspedisjon til månen, og at vi lykkelig var kommet tilbake til jorden igjen og nå med forbløffelse bemerket at lærde folk og skribenter til tross for de vunne erfaringer fremdeles diskuterte om det finnes levende vesener på månen eller ei.

„Signal's“ beretning

På de følgende sider bringer vi en dokumentarisk beretning om skjebnen til åtte russiske familier. Faktisk var vi i besittelse av materiale om hundrevis av liknende tilfelle. Hvis vi hadde villet, hadde vi kunnet samle tusener og titusener av slike dokumentariske beretninger. Men det er alltid det samme som går igjen i alle beretninger. Vi har valgt ut skjebnen til en kunstner, til en offiser i tsarens armé, til en smedmester, til en ingeniør og dosent, til en generaldirektør for et jernbaneselskap, til en familie av småbønder, til en biskop i den ortodokse kirke og endelig til en litteraturprofessor ved middel-skolen. Altså et tverrsnitt gjennom de forskjellige befolkningsklasser.

Vi har med forsett ikke tatt med de tilfelle hvor et familiemedlem også bare i videste forstand hadde utøvd noen politisk virksomhet i det tidligere eller

bolsjeviskiske Russland, eller også bare ytret politiske meninger, som seinere ble skjebnesvangre for vedkommende. Vi har videre med hensikt sjaltet ut alle ekstreme skjebner (særlige mishandlinger fra GPU's side o. s. v.), men bare tatt noen helt typiske tilfelle i betraktning. Vi har altså tatt ut noen gjennomsnittsmennesker, som ikke har vist seg å være særlig påfallende hverken for oss eller de sovjetrussiske myndigheter. Mennesker hvis opplevelser som følge derav nøyaktig tilsvarende det som utallige millioner av alminnelige mennesker har måttet gå gjennom.

Medlemmene av det kommunistiske parti i Sovjetunionen utgjør 1 prosent av befolkningen. Utenlandske reisende, som før i tiden kom til Sovjetriket, kom nester utelukkerende i berøring med denne lille ledende klasse i landet og har derav trukket slutninger som var langt mindre typiske enn de millioner av ekstreme tilfelle av forfølgelser, mishandlinger og utryddelse av hele familier som ikke kom til deres kunnskap. Mellom begge disse befolkningslag befinner det overveldende flertall av bønder, handverkere og selververvende, intelligenspersoner seg og det er disse vi i denne dokumentariske beretning henleder oppmerksomheten på. De utgjør også etter Sovjetunionens industrialisering befolkningens overveldende flertall.

Ved ingen av de her skildrede tilfelle kunde det være tale om at disse familier på noen måte kunde bety noen fare for Sovjetunionen. Ikke i noe tilfelle kom det ved de tallrike forhør som disse familier var underkastet helt til de siste år før krigsutbruddet, fram noe som kunde tyde på sabotasje, skjønt dette var den bebreidelse som GPU og dens etterfølger NKWD som oftest kom fram med. Her står vi derimot overfor den stumme anklage fra den befolkningsklasse som ble tilintetgjort av sovjetrusserne av doktrinære, ja så å si av systematiske grunner.

Fra nedgravde skatoll

De rørende bilder fra tiden før krigen som ble hentet fram av omhyggelig bortgjemte eller nedgravde skatoll og vist korrespondenten for „Signal“ av de forkomne og plagede mennesker, viser alle en behagelig og på en eller annen måte med landlivet forbunden middels velstand. Bare bildene av konen til den tidligere jernbanegeneraldirektør vitner om betydelig rikdom. Gjennomsnittet av denne av

sovjetrusserne systematisk utryddede befolkningsklasse, den kultiverte stand i det gamle Russland, levde i ordnede og behagelige, men på ingen måte glimrende forhold. Men nesten i hver familie gas det etter den fullstendige ekspropriasjon og den materielle elendighet tilfelle av forvisninger til Sibir eller til skogene i det høye nord, som bare var begrunnet i beslutningen om å utrydde alt som minnet om det tidligere „Russland“.

Hvordan gikk det med disse mennesker?

Utgiveren av „Nineteenth Century“ har anslått antallet av de mennesker som ble forvist til arbeidsleirene i 1943 til 12 til 16 millioner. Etter de erfaringer som vi selv har vunnet i Sovjetunionen, må en regne med at 20—24 millioner er blitt sendt til tvangsarbeidsleirer (heri ikke medregnet polakker, latviere og estlendere, rumener osv. Det vil si at mellom 10 og 15 prosent av Sovjetunionens samlede befolkning befinner seg enno i dag, 27 år etter den bolsjeviskiske revolusjon, i tvangsarbeidsleirer. Den store masse av disse ulykkelige er borte for alltid, de får ikke lov hverken å skrive eller motta brev.

Utallige andre millioner gikk det imidlertid slik som det gikk med det sørgelige vrak av en tidligere oberst, som etter han var blitt fratatt hele sin sikkert ikke betydelige eiendom, ble forbudt å arbeide, og som til slutt ved en skoledirektørs nåde og nærmest på en illegal måte nå må friste livet som skolevaktmester. Et enno større millontall deler skjebne med bondefamilien Ivanov, som etter kollektiveringslovene av 1929 ble forvist og revet fra hinannen, mens de som kunde bli igjen, måtte friste et elendige liv som kolchosarbeidere på de bondegårder som før var deres egne. De fikk som lønn i naturallier 100 gr. brød om dagen og i beste fall noen rubeler om måneden. Grovt regnet var dette skjebnen til Sovjetunionens mennesker som hørte til bondestanden. Men i Amerika diskuterer en enno i dag om Stalin kanskje allikevel har gjennomført forfatningen av 1936.

Det karakteristiske ved alle disse skjebner er som det tydelig viste seg for bondefamilien Ivanov, men også ved smedmesteren Tichon Simenov, at de verste forfølgelser satte inn først mellom årene 1928 og 1930. Altså på det tidspunkt da Stalin helt hadde seiret i indrepolitisk henseende og den første femårsplan var satt i kraft.

Stalinismen betydde altså utarming av den beskjedne borger som en hittil hadde latt være noenlunde i fred. Men om Stalin erklærer Pope i „American Mercury“: „Det er beviset for at Stalins Russland vil bli demokratisk. Det er likeså meget Stalins eget verk som uavhengighetserklæringen var Jeffersons verk. Her har vi et av de store demokratiske dokumenter.“

De privilegerte

Medgitt, vil en kanskje innvende, at sovjetrusserne har tilintetgjort en befolkningsklasse på utallige millioner. Men har de ikke i stedet fostret en ny generasjon av unge oppvoksende mennesker som nå er blitt søylen i „sovjetkulturen“ og sågar i en på ny oppvekket sovjetrussisk patriotisme? Har kanskje for eksempel hin litteraturhistoriker som vi skildrer i et av våre dokumentariske portretter bare ikke forstått å innstille seg på den nye ånd som hersker i denne oppvoksende sovjetgenerasjon?

Denne innvending, den eneste som overfor det overveldende kjensgjerningenes materiale vi har forfunnet i Sovjetunionen, kan gjøres med en viss berettigelse, berører ikke det sentrale problem som det er tale om her. Blant komsomolsene, storbyenes fabrikkarbeiderstand og også i Sovjetarméen har det riktignog dannet seg nye formasjoner som er meget nøyte forbundet med den stalinske sovjetisme. Vi har imidlertid allerede henvist til at det her dreier seg om en forsvinnende minoritet i den sovjetrussiske befolknings uendelige masse. Ingen har noensinne bestridt at det gikk alle de med NKWD forbundne grupper i Sovjetunionen, altså den egentlige kommunistiske kjerne i Sovjetstaten, vesentlig bedre enn de brede lag av bønder, arbeidere og intellektuelle. De hadde sine egne butikker, ja sågar egne penger som besatt en vesentlig større kjøpekraft enn den vanlige rubel. Men nettopp denne bolsjevismens kjernetropp var det som hadde til prinsipp at alt, innbefattet de frie og selvstendige bønder, som tidligere var „Russland“, måtte ødelegges.

Nettopp denne klasse har hitført den åndelige ørken og den utryddelse av kultur som overalt i Sovjetunionen gjør et så dystert og skrekkelig inntrykk. Den har skapt den atmosfære av gjensidig mistillit som førte til en psykisk og ofte fysisk kvelningsdød også for alle dem som betingelsesløst forsøkte å innordne seg i forholdene. Dette var

tilfelle med litteraturprofessoren Petrov og på en annen måte også med den begavede maleren Nasarov, som til slutt ble en alminnelig håndlanger i et kjemigrafisk institut. Men det er heller ikke mindre tilfelle med biskop Vinogradov, der etter mange prøvelser i 1938 led samme skjebne som nesten alle geistlige i Sovjetunionen.

Sergius og kirkens virkelige skjebne

Enno ser jeg for meg den presten i en by i Kaukasus som holdt gudstjeneste i en fullstendig tom, av sovjetrusserne år i forvegen ryddet kirke, i hvilken det var oppstilt et rått tilhøgd kors. Denne presten hadde i femten år holdt til i et kjellerhull, hvor en hemmelig hadde skaffet ham den nødtørftigste forpleining og holdt ham i live. Huden hans var gjennomskiktig som på et lik. Men hans øyne var fylt av en så mektig glans at folk sank i kne bare de så ham. Dette var kirkens virkelige liv i Sovjetunionen, noe ganske annet enn de tåpelige rykter som erkebispem av York utbredte etter sitt besøk hos den av Stalin plutselig oppdagede metropolitt Sergius.

Også i den omtalte debatt i „American Mercury“ er det blitt sagt det nødvendige om det satyrspill som ble satt i scene med gjenoppstandelsen av den ortodokse kirke: „Den tillatelse som nylig ble gitt de prester i den russiske ortodokse kirke som var unnsloppet eksekusjon eller forvisning, til å velge en patriark, har intet å gjøre med religiøs frihet. Den nye patriark, Sergius, har fra år tilbake vist seg å være en håndlanger der sågar nedlot seg til den skamløse løgn at det ikke har funnet sted noen religionsforfølgelse under Sovjetregimet. Han kan være til nytte for Stalin for å berolige den kirkelige opinion i England og Amerika og kanskje enno mer for å understøtte politiske intriger i de områder hvor den ortodokse kirke enno besitter sin tradisjonelle innflytelse. Det skulde ikke forbause oss om vi fikk se Sergius på den høyre og Tito på den venstre side av sovjetimperialistene på Balkan.

Sovjetregjeringens konsekvenser

Overfor den skjebne som de brede lag i Sovjetunionen har lidt og overfor de konsekvenser kulturens utryddelse og eiendomsløshetens prinsipp har hatt for hver enkelt families liv, stiller en seg på ny spørsmålet om hva en sovjetisering av Europa i virkeligheten vilde bety. Da sovjetrusserne høsten 1939 tvang de baltiske stater til å avslutte de overenskomster i følge hvilke de måtte slippe inn sovjetrussiske divisjoner „i begrenset omfang“, erklærte Molotov den 30. oktober 1939 ordrett følgende: „En løgnaktig utenlandsk propaganda påstår at Sovjetunionens avtaler med de baltiske stater har en omveltning av disse staters sosiale system for øye. Ikke ett ord av dette er sant. Vi vil nøye overholde avtalene.“ Et trekvart år seinere ble sovjetiseringen av de baltiske land og deres innlemmelse i Sovjetunionen gjennomført.

I april 1944 har Molotov med nesten de samme ord avgitt en erklæring overfor Romania, i hvilken han meddelte at sovjetregjeringen ikke har til hensikt „å gjøre noen forandring i Romanias nuværende sosiale struktur“. Hva den slags erklæringer betyr, vet en beskjed om. I Moskva har en alltid begått den feil å holde hukommelsen i den ikke-sovjetrussiske omverden for slettere enn den er.

I de baltiske land er det fra sommeren 1940 til sommeren 1941 foregått akkurat det samme som er skildret i vår dokumentariske beretning om de åtte russiske familiers skjebne. En sovjetisering av ethvert europeisk land vil alltid føre til samme resultat, enten det no skjer ved den røde armé eller på den indirekte måte som er så typisk for utviklingen i Algerie og også i Sør-Italia. Sovjetisering betyr i første linje ødeleggelse av den kulturbærende klasse i byene og utryddelse av de frie bønder på landet. I Sovjetunionen hvor en uoverskuelig menneskemasse sto til forføyning, måtte denne kulturødeleggelse få en annen virkning enn hva det vilde være tilfelle annetsteds i Europa. Der gas det befolkningslag for hvem i det minste gjennomføringen av den alminnelige skoleplikt og liknende allerede betydde et visst framskritt. Men i Europa hvor det selv i agrarlandene i sørøst dreier seg om et allerede meget finere differensiert samfunn, med en bred og for bevarelsen av den rasjonale og kulturelle eksistens avgjørende middelstand, vilde den med sovjetiseringen forbundne åndelige og materielle nivellering ikke bety annet enn steppens utbredelse. Europa vilde bli en ørken og Indre-Asia vilde seire over vår levemåte og vårt tenkesett, samt den måte vi oppdrar våre barn på.

Terrorangrep og bolsjevisme

En kan ikke se bort fra at den anglo-amerikanske bombardering av de europeiske byer fra Atlanterhavskysten til Sofia indirekte tjener det samme formål. Terrorflyvernes bomber som pløyer om de europeiske kultursteder og boligkvarterer, blir sikkert hilst med glede av Stalin, så meget mer som sovjetismens kommandanter håper at det med den plutselige oppståen av en millionmasse av besittelsesløse blir gjort et utmerket forarbeid for bolsjevismen. Men nettopp denne millionmasse vet at det bare er jernringen i øst som bevarer Europa fra den sovjetrussiske framstorming og som kan gi dem håp om å komme ut av besittelsesløshetens tilstand og tilbake til europeiske eksistens' normale sikkerhet. De åtte skjebner fra Sovjetunionen som er skildret her, viser helt nøkternt og uten utsmykning det som de allerede besittelsesløse og alle andre européere ellers vilde ha i vente.

Det er ikke så slemt å leve mellom ruiner, når en vet at det nye en gang vil reise seg av dem. Enden på alt vilde det bare bety hvis det som det var tilfelle med disse familier i Russland, ikke ble annet tilbake enn et par falmede fotografier, en sølvring, et vemodig smil og erindringen.

En sann beretning:

Gaston R. og Pierre B., to kvalifiserte franske fagarbeidere, kom alt i 1941 frivillig til Tyskland. Der lærte de i en Mercedes-skrivemaskinfabrikk ved siden av produksjonen av verdenskjente produkter også å skatte og beherske nye metoder på hånd- og maskinarbeidets område. De er no vendt tilbake til sitt fedreland og vil der anvende denne sin nye lærdom til nytte og gagn for seg selv!

Dette er bare en av de mange fordeler ved kontinental utveksling av arbeidskraft. Andre tilfelle igjen skaper gjennom irimodig meningsveksel ved skrustokken den overbevisning at bare en virkelig europeisk fabrikkforbundenhet bringer alle krefters arbeidsgrunnlag i toppform. Slik blir også levestandarden stadig forbedret.

Stadig beriker nye utenlandske arbeidere som lærvillige hjelpere i våre fabrikker sin fagkunnskap. Når de seinere forlater oss, blir de overbeviste tilhengere med forbilledlig sosial levemåte og bevarer fra sitt virke i Mercedes-fellesskapet den faste og fruktbare erindring:

„Tyskland arbeider for Europas ve og vel!“

MERCEDES
Kontormaskiner

MERCEDES BÜROMASCHINEN-WERKE A. G.

Når

Pelikan

KARBONPAPIRET

er brukt en tid legges det inn således at den tidligere overkant kommer ned. Typene treffer da på andre steder enn før. Pelikan karbonpapiret varer derved enno lenger

GÜNTHER WAGNER

Tichon Simonov som arbeider i „artjel“ — og seinere som lykkelig håndverksmester. Det øverste bilde viser Tichon Simonov i 1934 etter at han var blitt fratatt alt han eide. Han fører her en kummerlig tilværelse som smedarbeider og må finne seg i å arbeide i den smie som en gang var hans egen, og for en lønn som han ikke kan leve av. På bildet nedenfor står han med sin hustru lykkelig foran sitt hus som han nå har fått tilbake. No håper han at redslens og elendighetens tid for alltid vil være forbi

3

MANNEN

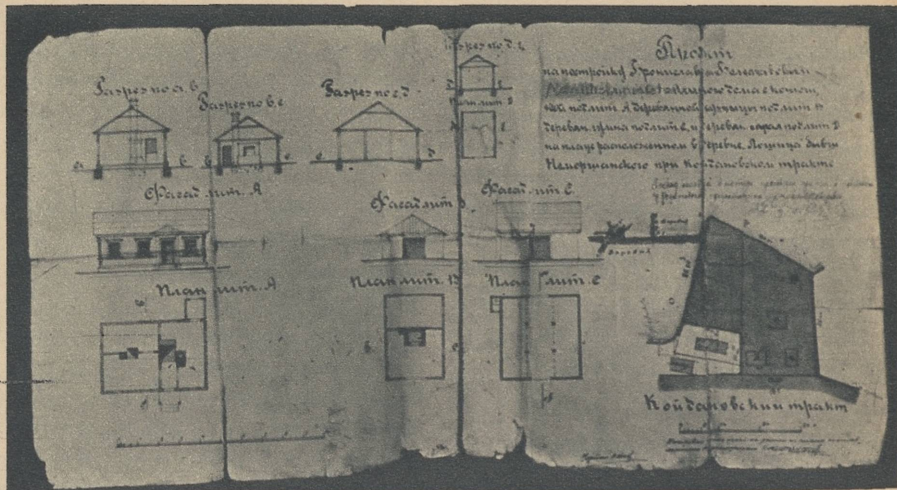
med eget hus

Tichon Simonov var ingen kunstner hvis bilder en hadde feiret på store utstillinger. Simonov var heller ingen oberst i den tsaristiske armé. Simonov var en simpel smed. Han er nå 62 år og ble i 1915 ansatt av jernbaneforvaltningen som kleinsmed. Ved flid og sparsommelighet hadde han imidlertid kommet så vidt at han kunne innrette seg et lite smedverksted, hvor han arbeidet i sin fritid. Så kom revolusjonen. Hva hadde den å gjøre med smeden Tichon Simonov? Han var ingen kapitalist og ingen bursjoa. Og til å begynne med var det heller ingen som brydde seg med ham. Sin stilling ved jernbanen hadde han gitt opp. I 1927 hadde han to svenner og fire læregutter i smedverkstedet sitt. Han lagde ploger, egger, skodde hester og eide 2 hektar jord med to kuer, en hest, en kalv og et par høns. Hans gamle onkel besørget jordbruksarbeidet. Om det er tsaren eller Stalin som sitter i Kreml kunde da være likegyldig for en smed. Slik omtrent var Tichons tanker den gang.

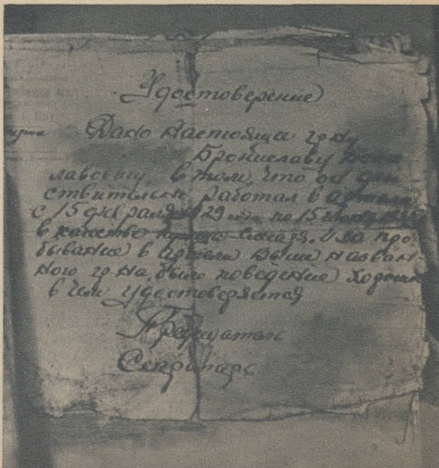
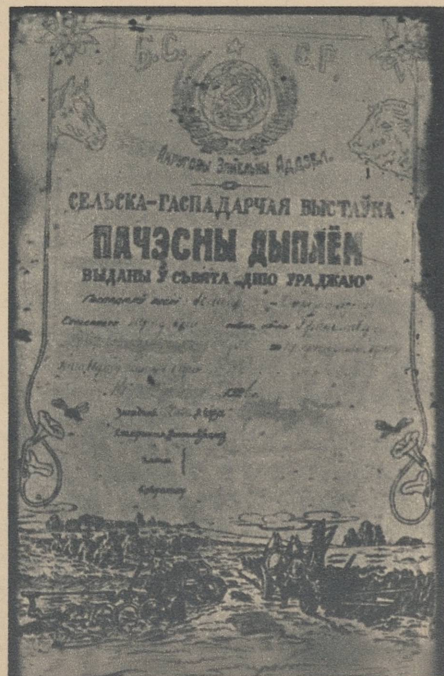
I februar 1929 tok hans skjebne plutt

selig en annen vending. Sovjet-myndighetene meddelte ham at hans smedverksted skulde overtas av staten og legges sammen med to andre små bedrifter. En dannet en såkalt "artjel". Fra nå av var Simonov arbeider i sin egen smie. Han fikk en månedslønn på hundre rubler. Det tilsvarte i året 1930 naturalverdien av et pud poteter (1 pud = 16 kg). En hel månedsgasje måtte han dessuten som god sovjetborger hvert år tegne statslån for.

Tichon fikk heller ikke lov til å bli boende i sitt hus. En anviste ham og hans familie et ganske lite rom, i et annet hus, mens hans eget hus ble gjort til heim for en av komsomolnes ungdomsforeninger. Herunder gikk det smeden Tichon dog bedre enn de bønder som i kolchosene ikke fikk noe annet enn 200 gr brød om dagen. Da tyskerne kom, fikk han igjen smedverkstedet sitt. Da vår korrespondent besøkte Tichon Simonov, skjalv han ved tanken på at sovjetrusserne kunde komme tilbake til landsbyen hans. No visste Tichon altfor godt hva det vil si at Stalin regjerer i Kreml.

Diplom og ekspropriasjon. Til venstre det diplom som sovjetrusserne enno i 1926 til-delte smeden Simonov for hans gode arbeid. Nedenfor den seddel hvormed han tre år seinere fikk beskjed om ekspropriasjonen. Ovenfor denne en plan over huset med smien som han i 1923 på grunn av sin dyktighet kunde bygge seg

4

KVINNEN

med sølvringen

Da korrespondenten fra "Signal" hadde sett det lille værelset i det forfalne huset hvor fru Maria Stepanov i dag bor med sin datter, spurte han henne om hennes avdøde mann virkelig ikke hadde etterlatt seg noe mer — han hadde da en gang vært professor og ingeniør ved det polytekniske institutt i Moskva. "Å ja", svarte fru Maria med et eiendommelig smil og pekte på en smal sølvring på fingeren sin, "denne her".

Maria Stepanov er blitt oppdratt i en offisersbarneheim fordi hennes far hadde utmerket seg i Krim-krigen. Hun hadde der lært å tale tysk, fransk og engelsk flytende og kunde gjøre seg håp om et rikt og interessant liv etter at hun i 1906 hadde giftet seg med Alexander Stepanov som den gang var professor ved det polytekniske institutt i Moskva, og allerede i sine unge år var en anerkjent kapasitet på jernbanebyggingens område.

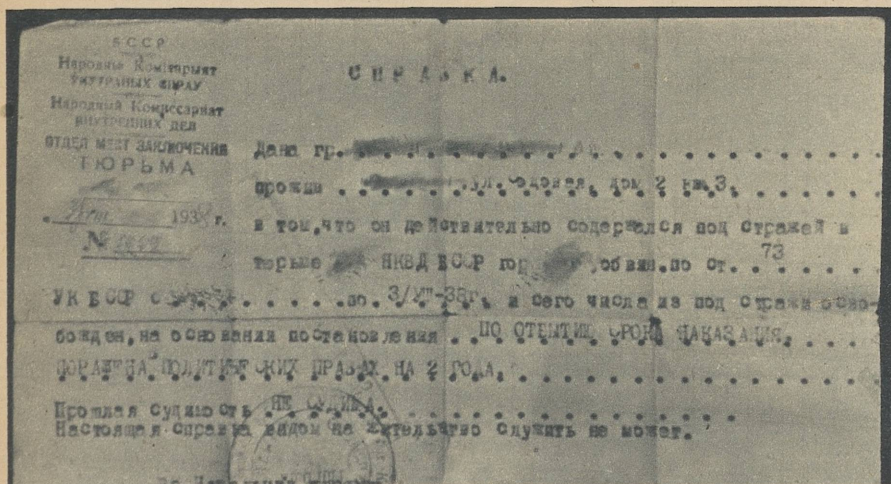
Allerede i 1920 var Stepanov og hans hustru fratatt alt de eide. Til å begynne med ble han også under sovjetstyret i jernbaneforvaltningens

tjeneste. Da en imidlertid gjentatt arresterte ledende jernbaneingeniører når en eller annen beruset sporskifter hadde forårsaket en jernbaneulykke, tok Stepanov avskjed med tjenesten. Han levde under elendige forhold, til han i 1940 døde et aller annet sted. Hans hustru har bare gjennom rykter fått rede på at han var død.

Det var særlig uheldig for henne at hun hadde en bror som levde i Vilna, altså i utlandet. Som følge derav ble hun stadig forfulgt av GPU. I 1933 ble hun allerede én gang arrestert, men satt på frifot tre uker seinere. I 1936 rev en henne definitivt fra hennes manns side og arresterte no også hennes datter Ljuba. I virkeligheten hadde fru Stepanov på år og dag ikke hørt noe fra sin bror i Vilna. Allikevel beskyldte en henne for kontra-revolusjonære forbindelser og sendte henne på tvangsarbeid til Vladivostok, mens hennes datter ble forvist til havøya Kola. På grunn av heldige omstendigheter kunde de fire år seinere vende tilbake til den byen hvor "Signal"s korrespondent traff dem.

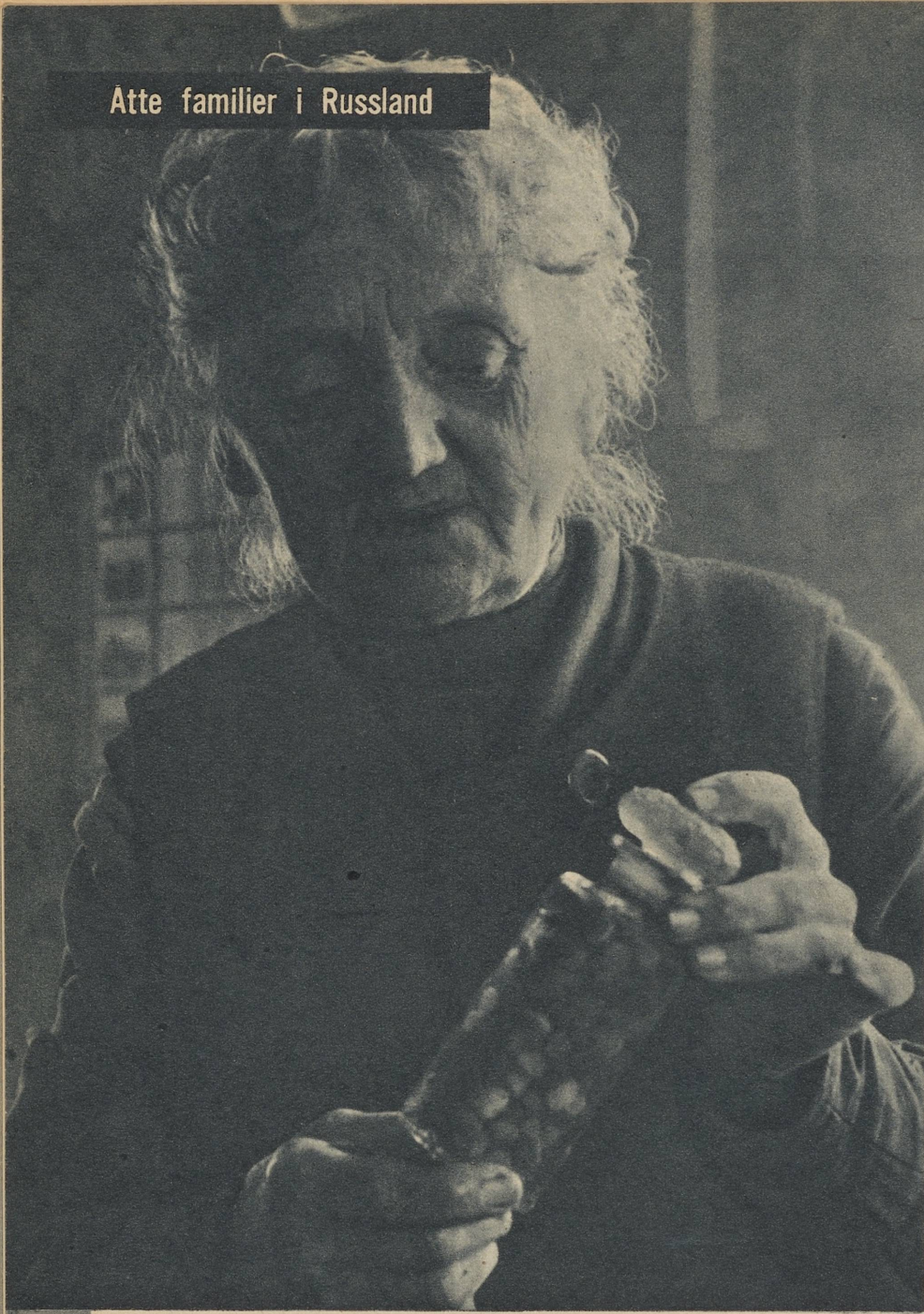
Tilbake fra Siblr. Maria Stepanov og hennes datter Ljuba foran de i mellomtiden helt forfalne hus, som de en gang eide. Ingen har skjettet om husene etter at de var blitt ekspropriert. Etter den tyske besettelse kunde mor og datter i det minste skaffe seg varme klær

Kommet tilbake fra forvisningen. I brevene ovenfor blir det attestert fru Stepanov av NKWD (GPU) at hun fra 1936 til 1938 var forvist til egnen ved Vladivostok, og at hun no er satt på frifot igjen. Forvisningen var bare begrunnet med at hun hadde en slektning i utlandet

Farens bondegård. Blant de bilder og dokumenter som fru Stepanov hadde gravd ned og som hun fant fram til vår korrespondent, befant seg også dette foto av en beskjedne bondegård som hun en gang hadde arvet etter sine foreldre. Den er for lenge siden blitt fratatt henne

Tidligere tilhørte fru Sonja Belousova den rikeste klasse i det gamle Russland. Bare et par øulnede fotografier og dette glass med steiner fra Svartehavet har hun no igjen fra den tiden

5 Steiner fra Svartehavet

Fru Sonja Belousovas skjebne er litt annrleades enn de andre syv familiers skjebne, som det berettes om her. Enno i dag ser en på det sorgfulle ansiktet til syttiåringen at hun engang tilhørte den høyeste samfunnsklasse i det gamle Russland. Hennes bevegelser er enno fornemme, hennes ord tross all lidelse sarte og velvalgte. Sonja Belousovas mann Matvej hørte til de virkelig rike menn i Russland. Han var generaldirektør for et jernbaneselskap. I denne stillingen hadde han en månedsinntekt på 5000 gullrubel. I det tsaristiske Russland, hvor en kunde leve meget billig, var dette en uhyre sum. Ekteparet Belousova hadde en åtteværelses leilighet i en provinsby, og leiligheten var berømt helt til Moskva, fordi den hadde en liten, men utsøkt malerisamling, som Belousova hadde ervervet i årenes løp. Matvej Belousova døde alt i 1918.

Men Sonja måtte no slå seg igjenom alene med sine barn, som ikke hadde lov å fortsette skolen, da de tilhørte overklassen. Som vanlig levde

hun med sine barn først av å selge innboet sitt. Seinere dreide de sigarettedag og natt, skjønt det var forbudt. Mange ganger ble hun ført for GPU, som enno stadig antok at de hemmelig enno hadde litt eiendeler. I virkeligheten eide hun ikke mer enn et glass med kiselsteiner, som hun engang hadde samlet i sin ungdom på Krim ved Svartehavets strand. Ofte har hemmelige politimenn hatt dette glasset i hendene, inntil de hoderystende kom til det resultatet at det virkelig ikke var diamanter, men enkle steiner. Skjønt Sonja i flere år dag og natt regnet med å bli arrestert, gikk det henne bedre — selv om hun ofte sultet — enn tusener av lidelsesfeller. Hun ble ikke forvist. Hvis GPU hadde visst at hennes bror ikke var omkommet, som kommissærene antok, men at det var lykkes ham å flykte, vilde def også ha vært fort ute med Sonja. "Bare minnene kunde de ikke ta fra meg", sa den gamle. Hun er knyttet tett sammen med bildene fra et lykkelig familieliv, som her vises.

Huskonsserter... Disse fotografiene gir en et bilde av det rolige liv i det tidligere Russland. Ovenfor den musiserende familie med fru Belousova ved pianoet. Til venstre et familiebilde, tatt på Belousovs gods, til høyre et minne om et ferieopphold på Krim, som viser familien foran et av den tids typiske landsteder. Disse bildene er i dag for fru Sonja Belousova den eneste kilde til indre livskraft. De forteller henne atter og atter at hun selv har kjent et annet liv enn eiendomsløsheten. Bilder fra mange reiser, bilder fra mangen en familiefest, bilder fra vennenes lykkelige liv, bilder av vakre bygninger og hager — alle disse bildene er vitner om en tilværelse, som Sonja Belousova ønsker en ny ungdom i sitt land

6

Bonden

Pavel Ivanov

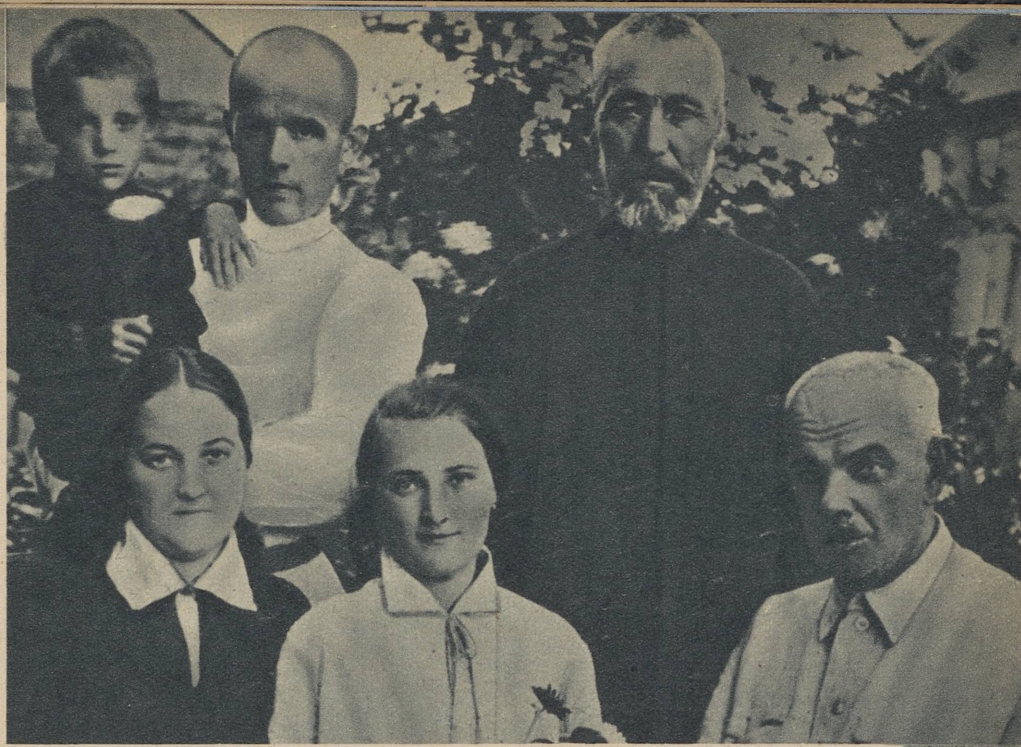
Skjebnen til familien Beleusovs som vi skildrer på neste side, tilsvarende den marxistisk-sovjetrussiske doktrine: tilintetgjørelse av kapitalistene. Men hvordan var det med bonden Pavel Ivanov, der som sine brødre Gregor og Vassili hadde arvet 20 ha jord? Det gikk dem ikke en døyt bedre.

Pavel Ivanovs far hadde en eiendom på 60 ha, som han delte mellom sine tre sønner i like deler. Inntil 1929, det året da landbruket ble kollektivisert, kunde de også videre bearbeide sine bondegårder. I disse egner i Mellom-Russland er 20 ha lite verd, da jorden kaster lite av seg. Men få uker etter at kollektiviseringsloven var trådt i kraft, ble Pavel, Gregor og Vassili, som no var blitt eiendomsløse, arrestert og sendt til urskogen mellom Viatka og Archangelsk som skogsarbeidere. Gregor og Vassili døde under forvisningen. Pavel Ivanov derimot ble løslatt da han var 65 år. Han døde et år seinere. Hans kone, som hadde måttet gå med ham i forvisningen, ble tilbake i tvangsarbeidsleiren og måtte også bli

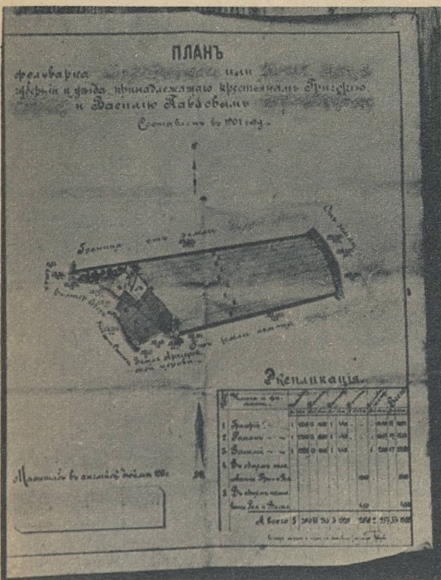
der, fordi hun bare var 59 år. Hun døde der.

Av familien Ivanov var det no bare fem av Gregor Ivanovs barn igjen — tre sønner og to døtre. To av sønnene og en datter måtte gå med i forvisningen. Bare den ene datteren fikk bli igjen, fordi hun var gift. En sønn ble holdt tilbake på farens tidligere gods som kolchosarbeider. De tre forviste greidde seinere å slå seg igjennom. Den ene av dem skrev iallfall engang fra Tasjkent. Hvordan han var kommet dit, vet de overlevende ikke. Likeså lite om han enno er i live. I dette brevet fra Tasjkent meddeler han at han en tid i forvegen hadde begravd moren i urskogen der nord.

Ivanovfamilien var små, beskjedne bønder. Men for sovjetrusserne var de „kulaker“, dvs. medlemmer av den kapitalistiske klasse, som etter Stalins ordre skulde utryddes. „Signal“-korrespondenten har no truffet den sønnen som ble holdt tilbake på godset som kolchosarbeider. Av hans tidligere eiendom var det ikke igjen mer enn et lite innrammet bilde.

Etter forvisningen. Bildet ovenfor viser bonden Pavel Ivanov (stående, i svart bluse) etter tilbakekomsten fra urskogen ved Archangelsk. Han ble frigitt da han var 65 år. Bildet nedenunder viser Ivanovs far som tsaristisk sersjant med en sønn og barnebarna, som alle seinere ble forvist. Bildet gir et inntrykk av hva den dyktige bonde var i det tidligere Russland

Et gods for hver av sønnene - slik var det engang tenkt. Ovenfor den oppdelingsplanen, som far Ivanov laget over sitt gods for sine tre sønner. Hver av dem fikk en lik del. Ved siden av ser vi den eneste overlevende av bondefamilien Ivanov, der ble holdt tilbake på godset som kolchosarbeider. Han bor no igjen i sin bestefars hus. En ny bondeordning, som tyskerne brakte med seg, setter eiendomsretten inn igjen istedenfor kolchosdriften. For sitt eget behov har bonden no igjen land til rådighet, hvorav han igjen kan leve og der ha så meget kveg han vil. Jorden, som han under sovjetherredømmet hadde trykkende statsavgifter på, er under nyordningen blitt fri-tatt for all skatt og alle avgiftsforpliktelser

7 En biskop i Stalins rike

Biskop Vinogradovs frue. I dette bedrøvelig tilholdssted, som hun imidlertid holder rent og pent, lever den forviste biskops frue siden en først tok fra henne sønnen og så mannen. Hennes skjebne er bare et opplysende eksempel på den vegen som de geistlige måtte gå under sovjetherredømmet i Russland

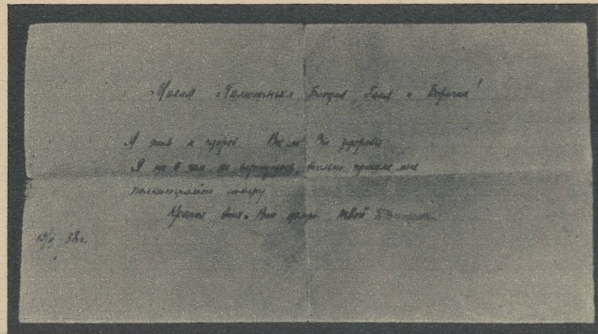
Fru Evdokia Vinogradova forteller at hennes mann, biskopen, i 1944 vilde ha vært 50 år, hvis han hadde levd. Hun vet imidlertid ikke om han enno er i live. Det siste livstegn var de tre linjene som er avbildet nedenunder, og som biskopen skrev i 1938 fra varetektsarresten i GPU-fengselet. Fru Evdokia trøstet seg med at han kanskje „bare“ er blitt dømt til 15 års tvangsarbeid og ikke har lov å skrive.

Biskopens foreldre og Evdokias foreldre var bønder i Volgaområdet og i Sibir. I 1922 ble Boris Vinogradov i Sibir biskop for den under bolsjevikisk påtrykk reformerte ortodokse kirke. Derfra kom han til Vest-Russland. I de to decennier mellom 1918 og 1938 var Boris Vinogradov som geistlig arrestert åtte ganger. Fru Evdokia tror å vite at hennes mann etter et års arrestasjon av GPU våren 1939 er blitt forvist til det østlige Sibir. Det hemmelige sovjet-russiske politi hentet ham dengang, da han nettopp holdt gudstjeneste i den

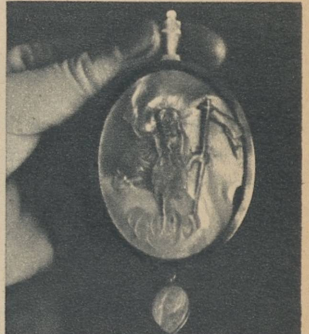
siste av de enno bestående ortodokse kirker i den byen. Kirken ble etter hans arrestasjon stengt.

„Det verste var“, forteller fru Evdokia, „at mine foreldre i Sibir sågar ble fordrevet fra kolchoset, fordi jeg hadde giftet meg med en biskop.“

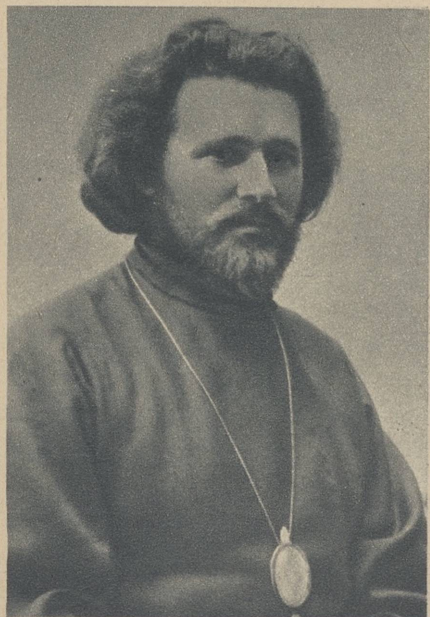
Hele biskopens personlige eiendom ble naturligvis beslaglagt etter hans endelige arrestasjon. Selv hans geistlige klær ble slept bort. Fru Evdokia greidde bare å skjule en medaljong. Embetskjeden som hørte til, måtte hun selge. Hun har enno bildet av sin sønn Serge, som i dag vilde ha vært 21 år gammel. Han ble alt for 14 år siden tatt vekk fra foreldrene og fikk aldri besøke dem. Av de få brevene, som Serge med stadig større mellomrom skrev til sin mor, framgikk det at han ble oppdratt i den bolsjevikiske ungdom og til slutt kom inn i sovjetarméen i 1940. Hun mener at han sannsynligvis er falt — på samme måte som så mange millioner unge menn.

Det siste livstegnet fra GPU-fengselet. Biskopens brev lyder: „Jeg har det bra. Har dere det også bra? Jeg trenger ikke noe spesielt. Men send meg et halvt kilo sukker. Jeg kysser dere inderlig.“

Biskopens reddede embets tegn — en medaljong, hvis kjede måtte selges

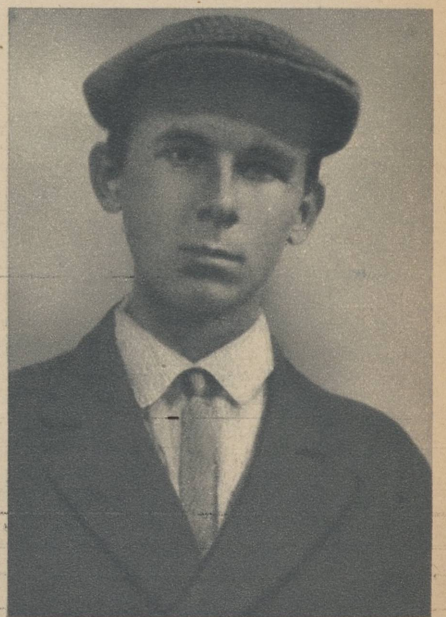
Biskop Vinogradov 1926. Fire år etterat han i Sibir var blitt valgt til biskop

Biskopen med frue og datter. Bildet viser et foto fra 1936, i borgerlige klær

Like før arrestasjonen. Biskopen våger ikke lenger å gå på gata i embetsdrakt

Den forsvunne sønn. Han ble alt i 1929 tatt vekk fra sine foreldre. Moren har aldri fått vite noe om hans skjebne

Til slutt: armod

Fru Nina Petrova ser slett ikke ut som om hun bare er 48 år gammel. I hennes milde ansikt har redslene og lidelsene satt dype spor. Ved sin manns side — han døde i 1943 — har fru Nina opplevd den stadi-ge omveksling i Sovjetunionens men-neskers liv, inntil det til slutt kom til et fullstendig sammenbrudd i hennes familie. Da de tyske tropper besatte byen, ble hun igjen reddet fra elendig-heten.

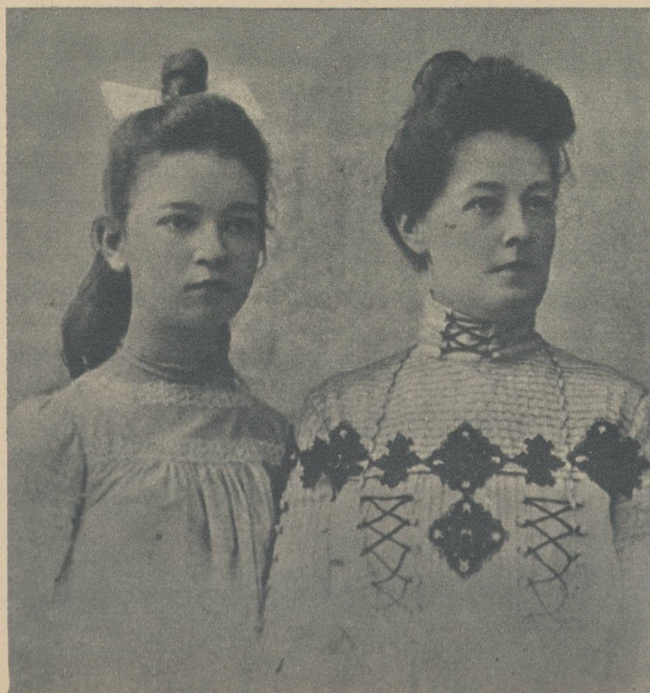
Semjon Petrov studerte fra 1903 til 1907 litteraturhistorie i Moskva og ble så middelskolelærer ved et realgym-nasium i Rostov ved Don. Som for så mange hvis skjebne vi her har fortalt om, kom heller ikke for Petrov den personlige katastrofe straks etter revolusjonen, men først meget seinere. I årevis lot en ham arbeide. Han ble sågar seinere kalt til Kiev til et so-vjetrussisk universitet, hvor han virket videre enno da hans lidelsestid for-lengst hadde begynt.

Fra 1927 av ble han stadig iaktatt av GPU og ofte forhørt. Særlige grun-ner forelå det ikke. I håp om å finne et fredeligere liv meldte han seg fri-villig til Usbekistan i Mellom-Asia. Der kunde han imidlertid bare holde ut et år på grunn av klimaet. I 1933 finner vi Petrov igjen i en by i det vestlige Ukraina, hvor han arbeider ved en pedagogisk høgskole. To år seinere vender Petrovs skjebne seg avgjort til det verre. Direktøren ved det institutt hvor han virket, blir plutselig arrestert som „folkefiende“ og skutt. Da Petrov var sterkt knyttet til ham, må han frykte det samme. To år svever han i uvisshet, inntil han til slutt på grunn av sin nye direktørs — en jødes — baktalelser likeledes blir arrestert og avskjediget fra universitetet. Fra no av lever familien Petrov, som det var vanlig i alle disse lidelsestilfellene, bare av å selge sine få eiendeler. I tsartiden hadde han hatt en gasje på 6000 gullrubler. Bolsjevikene ga ham knapt det halve i sine papirpen-ger, som ikke hadde en tiendedel av kjøpekraften. Slik sank Petrov etter sin løslatelse stadig dypere.

„Signal“-korrespondenten traff fru Nina i en elendig leilighet, hvor hun ikke hadde en eneste bok av sin manns tidligere bibliotek, der hadde vært berømt blant hans kolleger. Også hennes datter og svigersønn fikk den vanlige skjebnen hos sovjetrusserne og er forvist til ett eller annet sted, mens fru Nina beholdt barnebarnet hos seg.

Fru Nina Petrova (48 år) med barnebarnet, som hennes forviste datter lot bli igjen. Bildet nedenunder til venstre viser fru Nina som unge pike sammen med sin mor. Til høyre: den elendige bolig, hvor enken etter gymnasiestituttsprofessoren og litteraturhistorikeren no må holde til

1

Audi

AUTO UNION

AUDI
DKW
HORCH
WANDERER
BILER

DKW-MOTORSYKLER
DKW-MOTORER

verdenskjent

1916 U

Glatt og skinnende

som silke er spissen på enhver

Kaweco-

penn

Derfor glir *Kaweco* så fjærlett over papiret.

De moderne *Kaweco* skrivesaker viser man Dem gjerne i forretningene.

EIN HERR

Fortsatt fra side 4

trerer seg om selv om det er nok så mange mennesker omkring ham. Han besitter i slike skapende øyeblikk evnen til et eller annet sted å gå alene gjennom en hage, sette seg på en stol med sin sigar og dérunder kanskje høre en kvartett av Mozart eller Beethoven. I slike øyeblikk får hans idéer den virkelige form, da mister de små ting sin betydning, da innordner han alt etter sin verdi i det store hele. Her kommer en herres naturlige overlegenhet til syne. Men når han så i ensomheten, ved periferien av slagmarken har tatt sin beslutning og støpt den i befalingens form, og det så gjelder å virkeliggjøre den, da begir han seg til dem som han har kjær — til sine soldater. En gang skrev han den setningen: „Vergeløs er jeg først når fienden har gjort meg kampdyktig ved å tilføye meg alvorlige sår.“ Dette går han inn for der ute hos sine soldater, for han er en av dem, og gir dem et praktisk eksempel.

Også i slike stunder har jeg vært i hans nærhet og lært meget av ham. Han snakket aldri om det. En måtte føle hva det betydde, når han snakket om sin heimstavn, når han gjenoppfrisket erindringen om en biltur gjennom Sør-Tyskland, når hans hus sto levende for ham, når han snakket om en herlig reise gjennom Middelhavet, når han dvelte ved sine besøk i Rom eller Aten. Dette er den indre rikdom som han bærer med seg, skjønnhetsinntrykkene fra den europeiske verden som dukker opp for ham når han står midt inne i brennende landsbyer. Han lider under disse branner, han lider når forgangne århundres kulturminnesmerker styrter sammen, fordi de utgjør en del av hans vesen og tenkemåte. Dette har skapt dype furer i hans ansikt.

Han så hvordan krigen antok former som er fremmed for dens vesen og lover, fordi de overskrider ridderlighetens grenser, og fordi tilbedelsen av maskinene og dermed tomhetens og hjerteløshetens ånd vokser hos fienden. „Gamle lover synes å skulle begraves, den gamle ånd synes å forstumme“ — skrev han med sin klare, sikre og vakre håndskrift i et av de brev som han daglig skriver heim — så lenge denne krigen har vart. I denne forbindelse sikrer han seg en åndelig rikdom som selv ikke undergangen av hele kulturer formår å ødelegge. „Det er meg motbydelig i de utenlandske kommunikerer å lese om de „drepte“ soldater. Det lyder som om en vil gjøre statsadvokatens kodeks til målestokk for krigens krefter eller som om forbryterverdenens språk anvendes på slagmarkenes begivenheter.“ Dette er en av de uttalelser som går ut på å si soldatene at menneskets verdi også i krigen må få beholde sitt nivå, og at det finnes noe slikt som et felles ansvar for den menneskelige holdning — også ut over alle fronter og grenser. „Dette har intet å gjøre med sentimentalitet. Men en kan også kjempe hardt og tappert uten derved å krenke

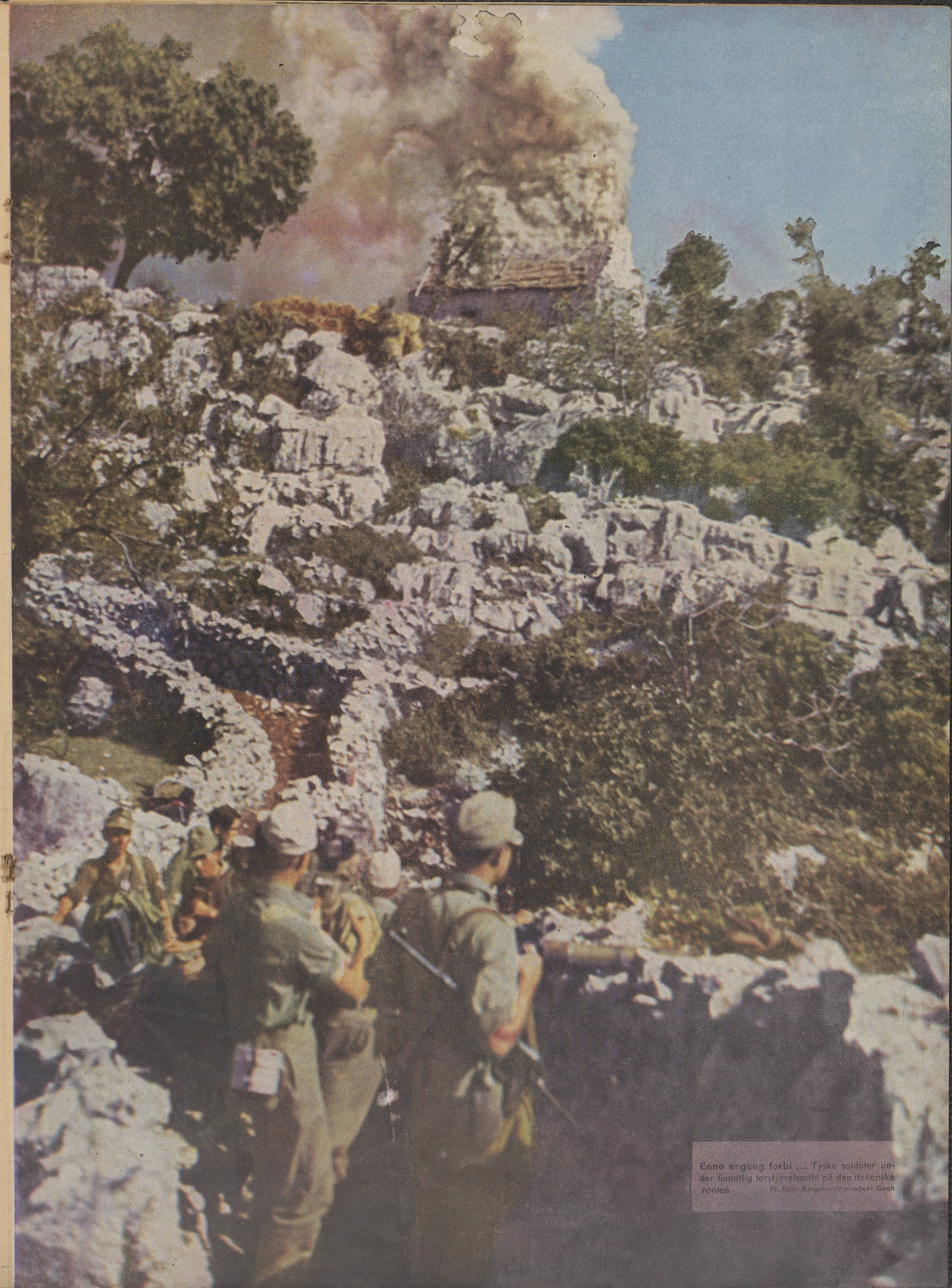
menneskets indre verd. Ellers er det ikke langt igjen til å drepe de fangne og til å trekke krigen ned på det internasjonale forbrytervesens nivå. Dette har imidlertid intet med krigskunsten å bestille, heller ikke med krigen som skapende makt, som menneskenes oppdrager og banebryter for en ny verden.“

For denne generalen som i vitenskap og troppeføring gjør praktisk bruk av dagliglivets erfaringer, og som selv under vanskeligste betingelser forstår å handle med sikkerhet og i hvis barkedde hånd der ligger noe av hans kunstneriske vesen — for ham ligger faren ved manskintilbedelsen klart for dagen. Stadig på ny innprenter han sine soldater ikke å glemme at stein, betong og våpen bare er i besittelse av forsvars- og angrepskraft når de blir innåndet liv og sjel. Hans yndlingsvåpen, artilleriet, som han behandler mesterlig, er for ham likeså lite en maskin som en hest, motoren på panservognen likeså lite en roboter som en infanterist.

Men den truende fare herder ham og oppildner hans evig unge, humørfylte hjerte. I farens stund fornyer de skjønnereindringer dype virkning seg, i slike øyeblikk ser en konturene av en stor og veldig oppgave. „Stålsett våpnene! Glem aldri det forgangne! Smi sammen et nytt århundre!“ ... Disse var de siste ord i en dagsordre etter en seierrikt fektning. De søker krigens mening bak våpnenes seier, som for ham bare er uttrykk for kommende oppgaver. De søker i krigen ikke unntagelsen, men den konsentrerte livsform, hvor en lærer menneskene riktig å kjenne, bedre enn ellers. I hver av hans befalinger svinger det med uten å være direkte sagt, det åpenbarer seg i enhver av hans handlinger, selv om det bare er uttalt i farens øyeblikk, men det har en evig gyldig verdi: Riket, Kontinentet! Det gjelder for ham mer enn bare å bevare det en har, det gjelder den åndelige formerelse av det vi besitter.

Midt i nasjonens marsjskritt står han som en av de handlende, en av de bevisste, ansvarlige. Han bærer ikke sin livsanskuelse foran seg på et presentérbrett, han bærer den som en kjede der kjennetegner ham som tjener av en stor tid, en tid som han elsker. I ærefrykt lytter han etter historiens skritt, og med hevet panne står han foran ham som han har sverget en evig ed. Ikke for pengers skyld, slik som aksjonærer fører krig, ikke som tjener for anonyme makter, men som en enkel, alminnelig offiser, der har forskrevet seg til et ideal og derfor til et stort menneske som bærer tidens tegn i seg.

Enten det no er generaler, prester, industriførere, håndverksmestre, bønder, læger, ingeniører, diktere — tusener tjener slik som han denne ene herre. Det være seg i Tyskland, i Frankrike, i Romania, i Bulgaria, Finland, Ungarn eller i andre land på vårt kontinent. Hver av dem er en representant for sitt land og sin stamme, slik som denne ene er det. Men de er alle i et stort og sammenfattende bilde inkarnasjonen av den europeiske herredom og representanter for vår kultur.

Enno engang forbi ... Tyske soldater under fiendtlig forstyrrelsesild på den italienske ronten
PK-foto: Krigskorrespondent Groh

Få minutter etter et vellykt tysk
sløttrappforetagende over en elv i øst
PK-foto: Krigskorrespondent Knödler.

På uendelig løpende band flyter grana-
lene mot fullendelsen. Her får de tenninger

PK-foto: Krigskorrespondent Hubmann

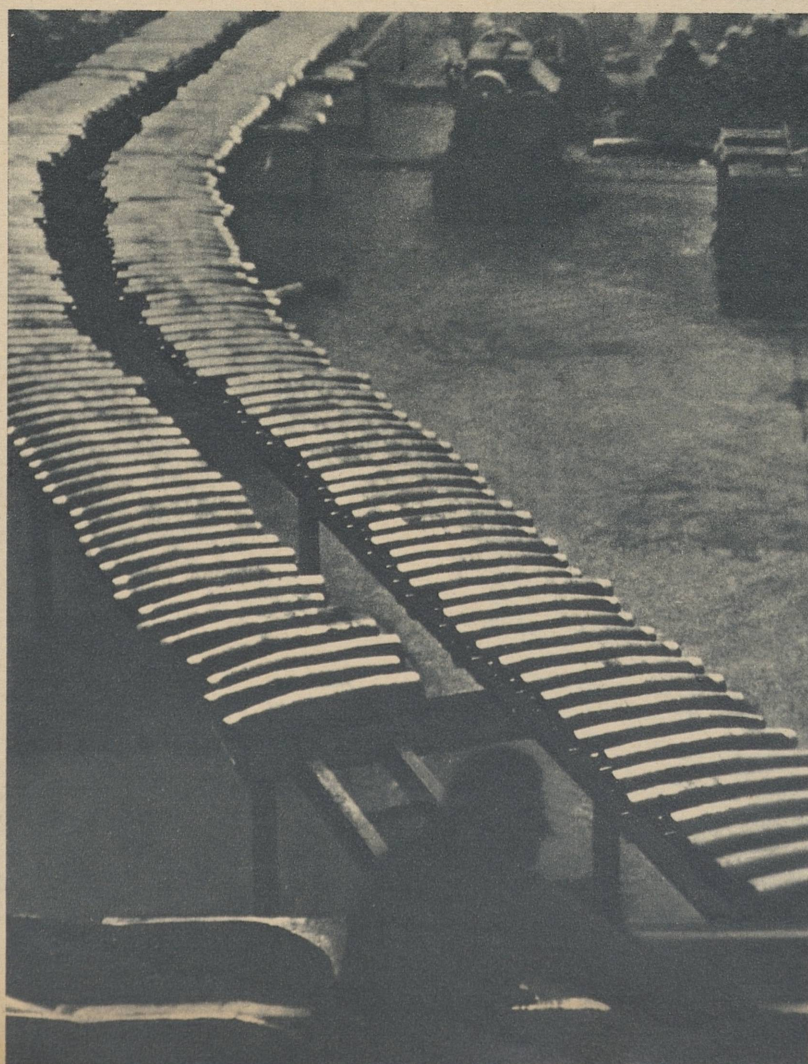
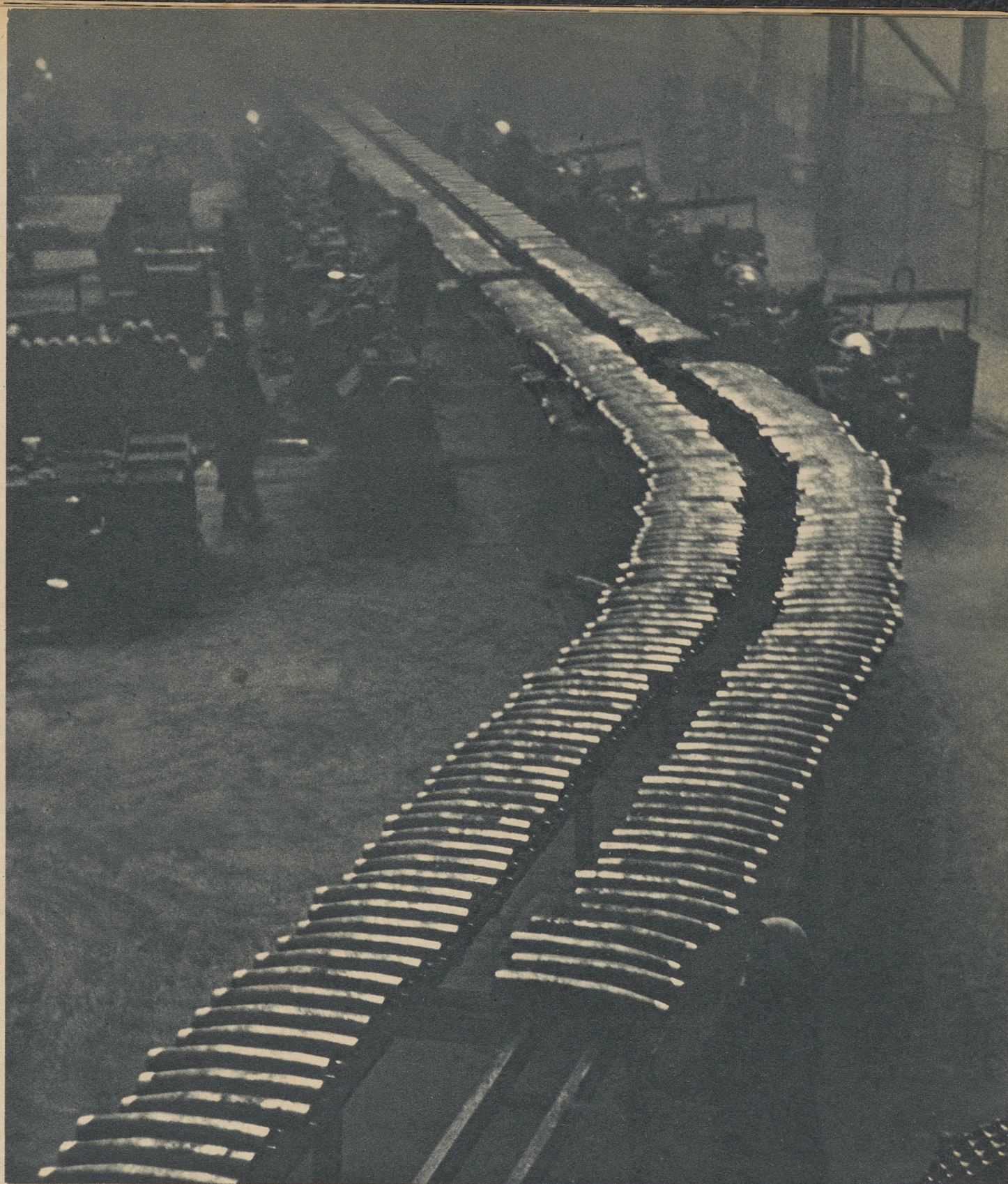
HVOR MANGE GRANATER

Hvor mange granater framstiller Tyskland i måneden? Er det nok? Er det for lite? Bli det produsert på forskudd? Naturligvis kan en her ikke vente tall. Og tall alene — om de var aldri så høyt oppe i millioner — vilde heller ikke besvare det første spørsmålet uttømmende, fordi det annet spørsmål straks vilde dukke opp, om dette tallet vilde være tilstrekkelig.

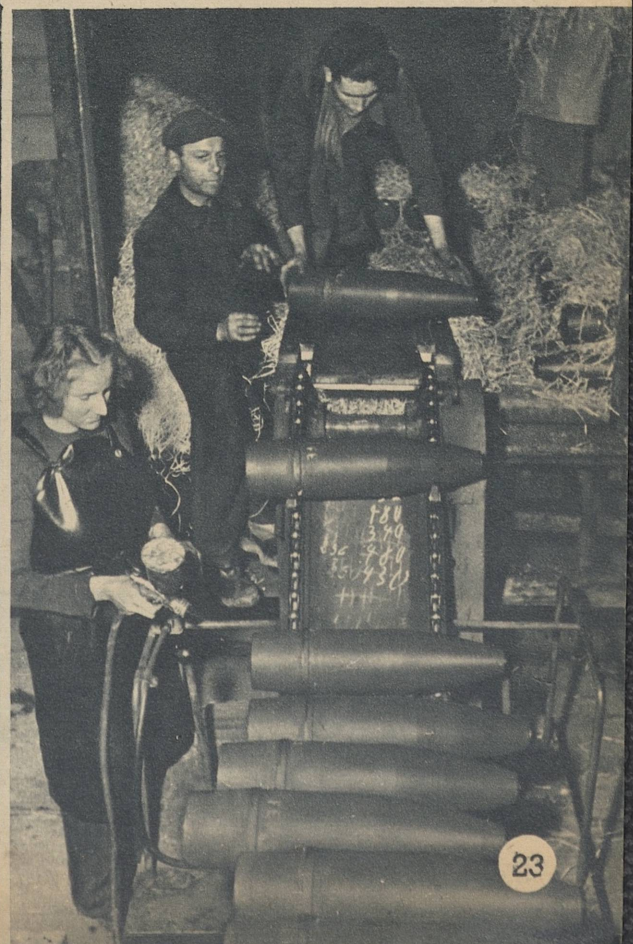
Den tyske rikminister for rustning og krigsproduksjon, Albert Speer, har sin egen regnemetode. Han regner det løpende forbruk ved frontene pluss det ekstra forbruk for planlagte nye foretagender pluss beredskapet av nye ammunisjonslager for mulige fiendtlige foretagender.

Tallet på granatene står i et bestemt forhold til antallet av innsatte eller paratstående kanoner. I første verdenskrig regnet en enno med 35 skudd som en kanons gjennomsnittlige dagsforbruk. Det ga betraktelige tall. Under Sommeslaget i 1916 ble det f. eks. i løpet av én uke av englenderne avgitt 4 millioner skudd, franskmennene skjøt i løpet av den samme uken 800 jernbanevogner med granater. Det tyske feltartilleri skjøt i de fire årene i første verdenskrig ialt 222 millioner skudd. Hele ammunisjonsforbruket i første verdenskrig ble vurdert til 120 milliarder riksmark.

I dag har Tyskland flere kanoner enn den gangen, disse kanoners ildgivnings-hastighet er dessuten blitt betydelig øket. En kan bare tenke på haglingen av luftvernprosjektiler under et flyangrep. Når seinere engang de nøyaktige tall på ammunisjonsforbruket i denne krigen blir offentliggjort, vil tallene fra den første verdenskrigen synes små i forhold hertu.

Fra fabrikk til vagonene. I ammunisjonsfabrikkerne befordrer spesial-transportband granatene over fabrikk-gårdsplassen direkte inn i ammunisjonstogene
PK-fotos: Krigskorrespondent Hanns Hubmann

Som vokst inn i skråningen ligger den bayerske arkitekt Albis Welzenbackers hus harmonisk i For-Alpenes rommelige landskap

Den ytre åslinjeformen går igjen i trappegangen, som fører inn til dagligrommene

Som vokst opp av jorden

Den luftige trappen utenpå huset fortsetter åslinjen og — sikrer fri tilgang til huset også i de verste snøstormer

Å bygge et hus slik at det passer inn i landskapet, det hører i Tyskland til de krav som en byggherre stiller arkitekten og arkitekten stiller seg selv. Til harmoni med omgivelsene hører da ikke bare overensstemmelse mellom former og linjer, men likeså meget en riktig tilpassing til de klimatiske forhold. Det er altså ikke nok at et hus på en fjellskråning opptar dets linjer og varierer dem melodisk; det må også helt tilegne seg skråningens livslover. Ly for vind og regn, kulde og snøstormer, dessuten rede til å oppta sol og lys og — som hovedlov — oppfyllelse av et menneskes boligkrav, til hvis karakter det hører på beherskende høyde å bo fritt og nær naturen.

Som en snøskavl står den hvite, massive kaminen i forstuen. Det store rommet, hvis grunnriss følger den ytre linjen, er gjesten som kommer inn, beholde inntrykket av landskapet

Ly mot vinden og plass i solen, det er de funksjoner en tiltalende gårds plass har, hvorfra en kan la blikket gli over en blomsterhage ned i skogomkranste dalsenkninger i landskapet

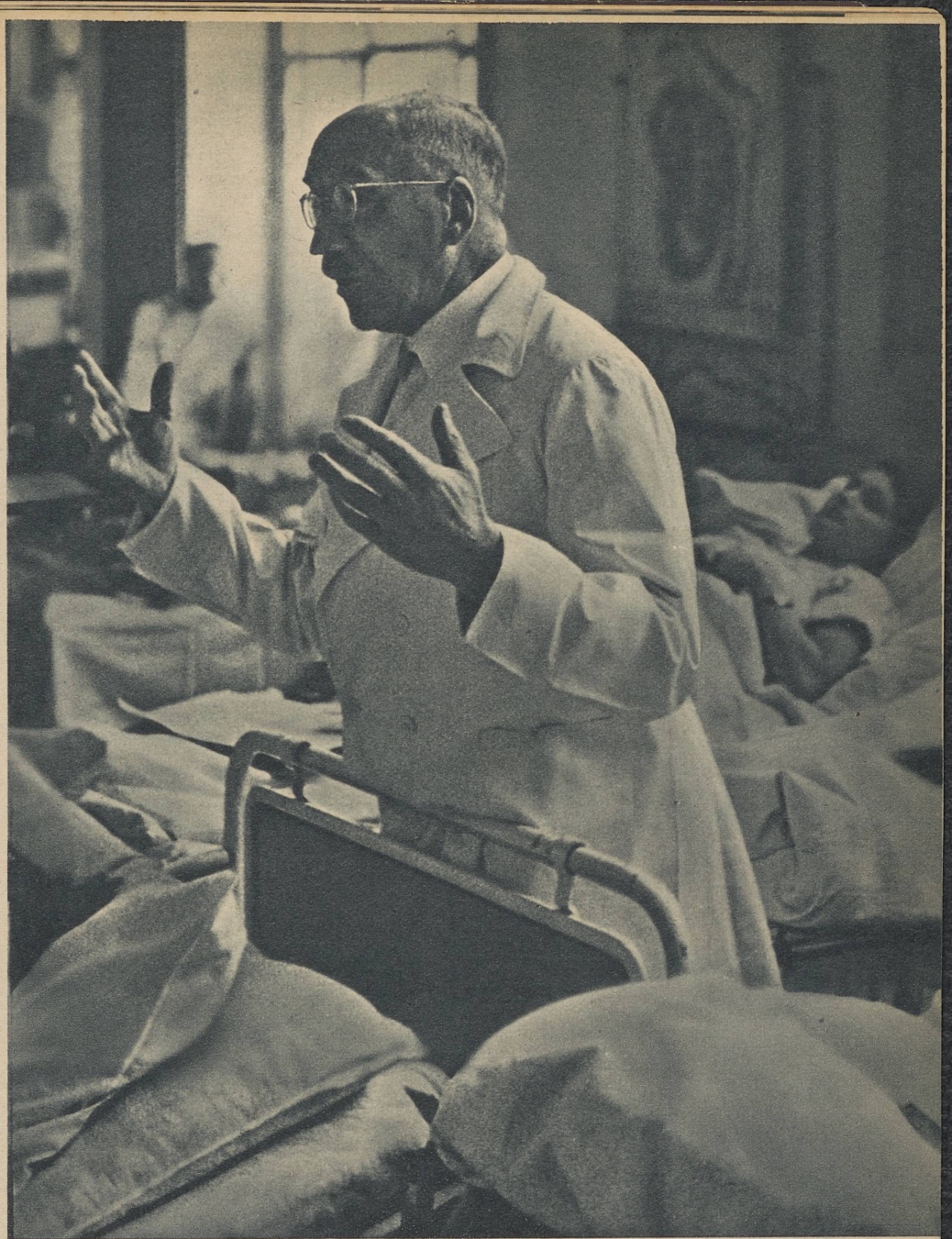
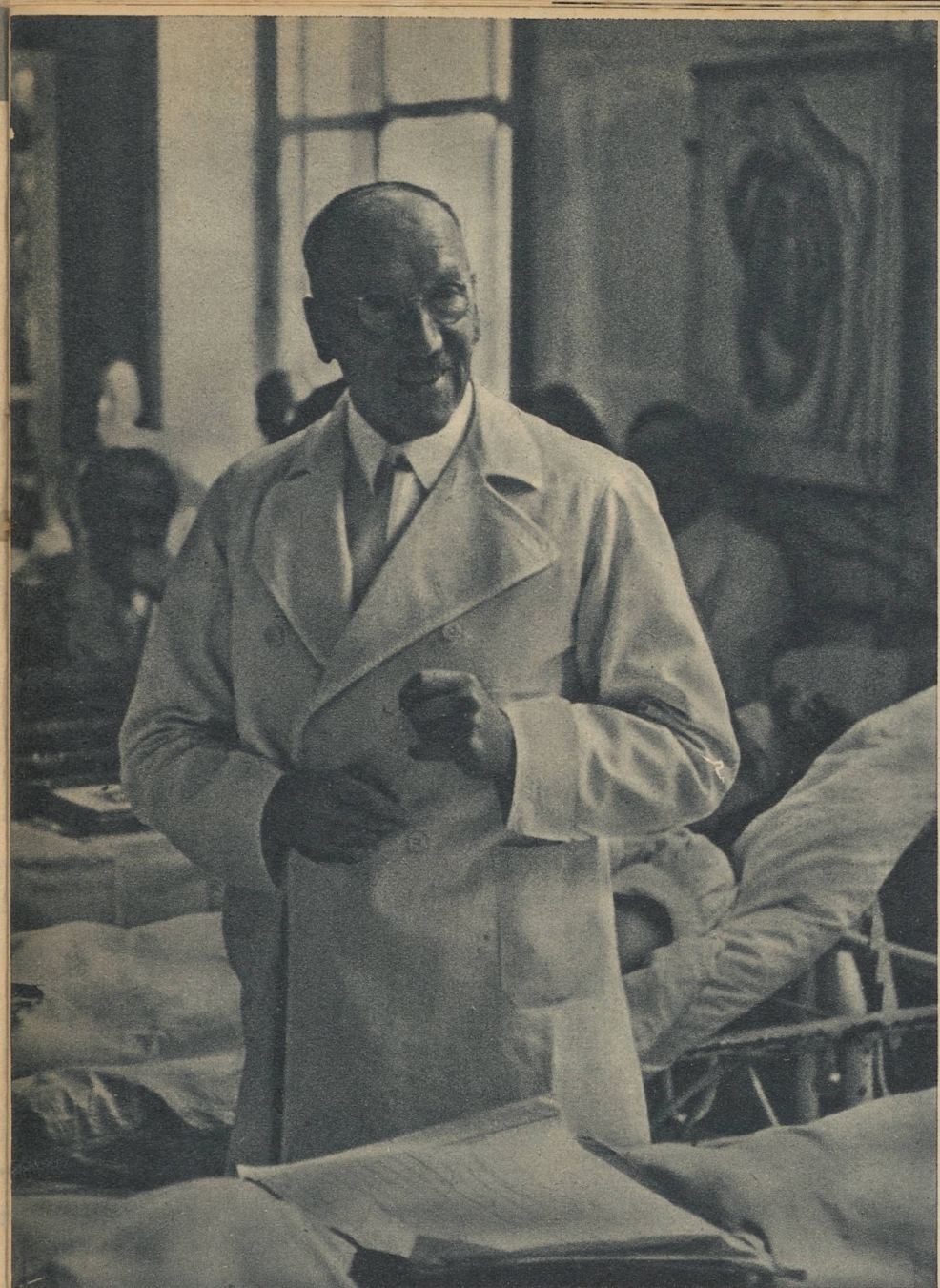

I yrkessamtale. Nettopp geheimrat Sauerbruch, den store spesialisten, betoner atter og atter ettertrykkelig at fagkunnskaper slett ikke skaper en læge, og at fagkunnskap alene er farlig: den menneskelige, følelsesmessige opplevelse må komme til

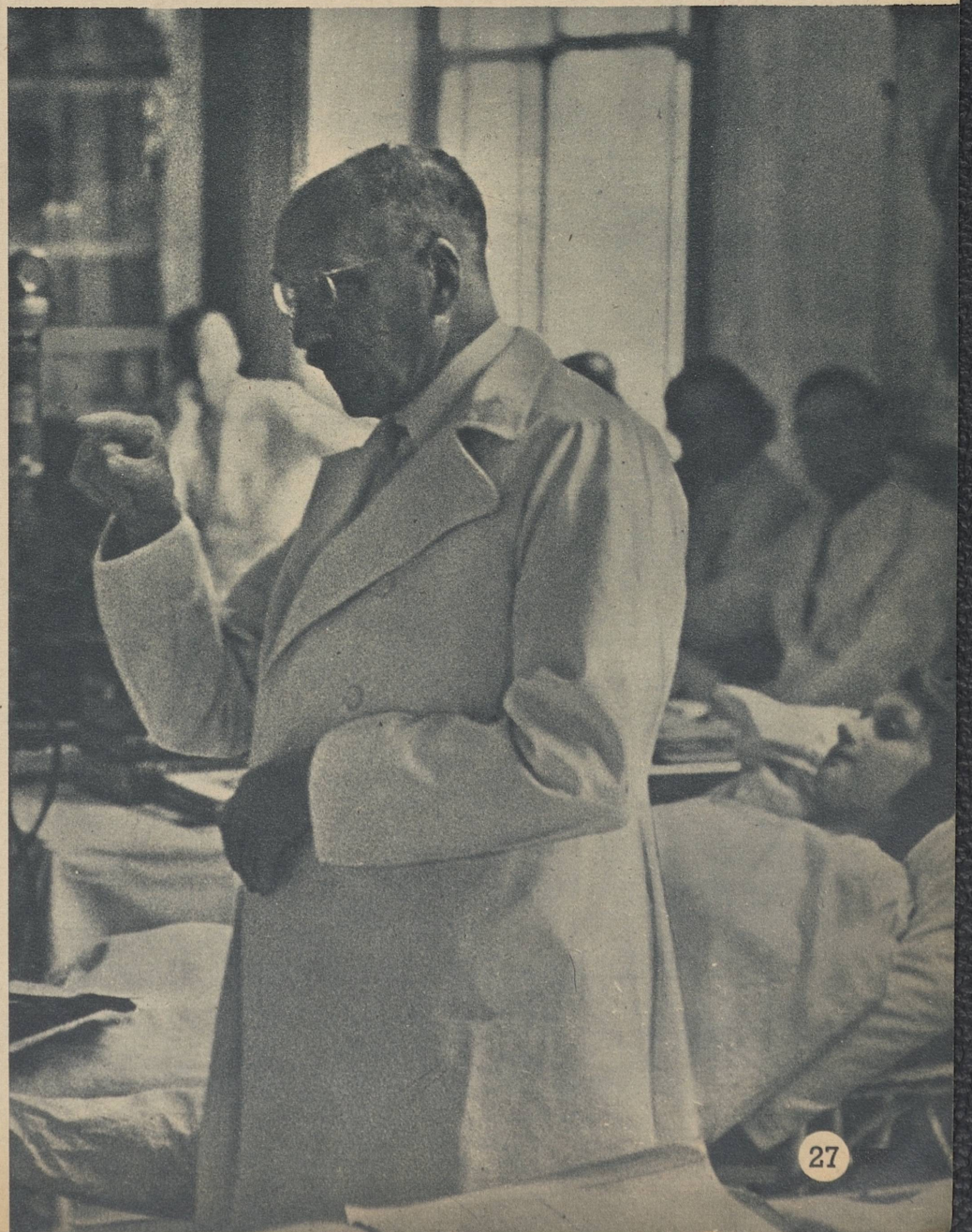
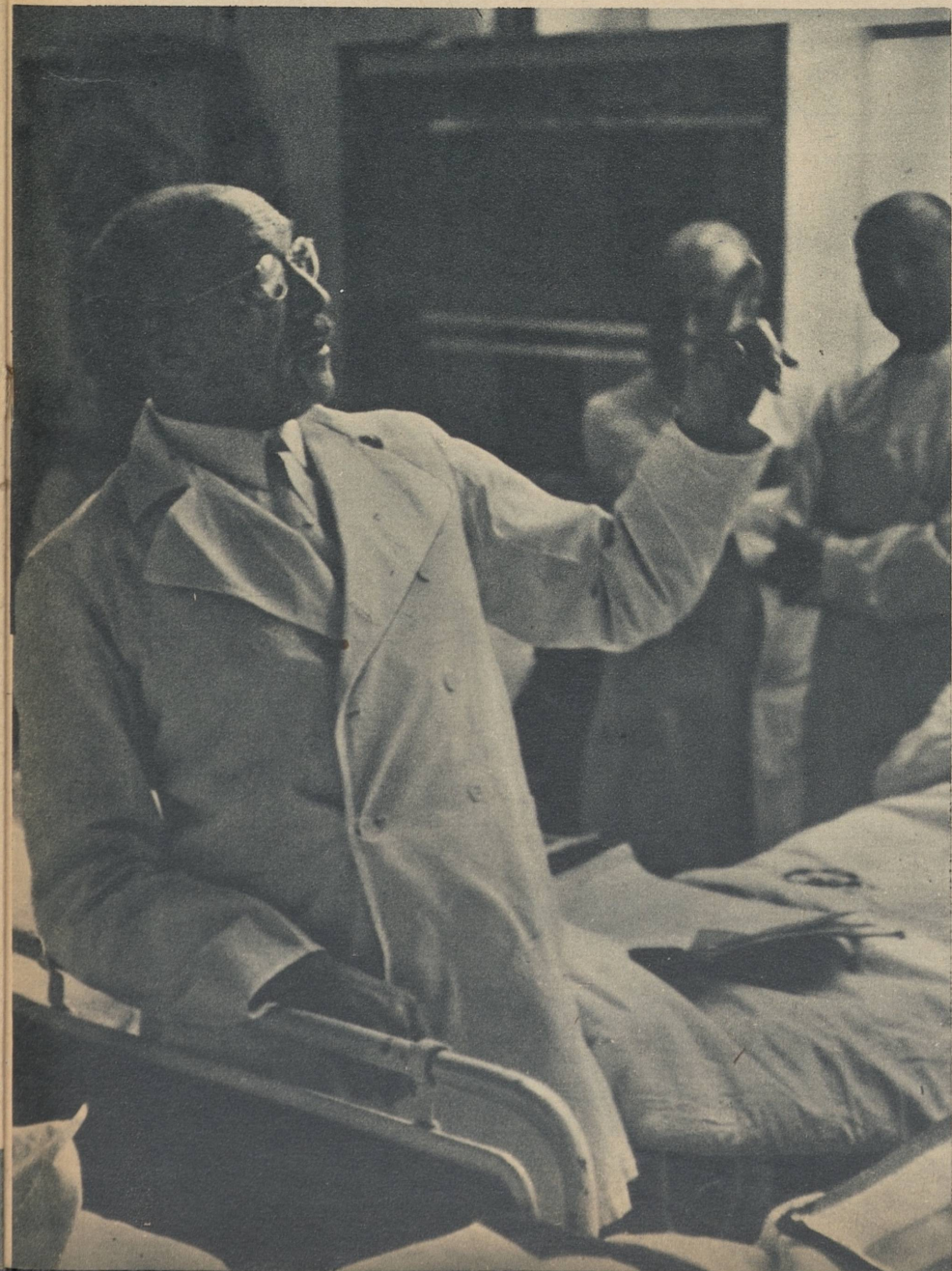
Sauerbruch

Geheimrat Staatsrat professor Sauerbruch, innehaver av krigsfortjenstkorsets ridderkors, én av de mest berømte blant Tysklands nålevende læger, ble først kjent ved oppfinnelsen av operative metoder, som gjorde det mulig for lægen å foreta inngrep i lungen. De danner i dag grunnlaget for hele den moderne lungekirurgi. Under krigen har den av ham virkeliggjorte, av levende muskler bevegede kunstige hånd en særlig betydning. Sauerbruch er generallæge og rådgivende kirurg for hær-sanitetsinspektøren. De bildene, som „Signal“ bringer på de følgende sider, gir oss et inntrykk av hans suggestive personlighet

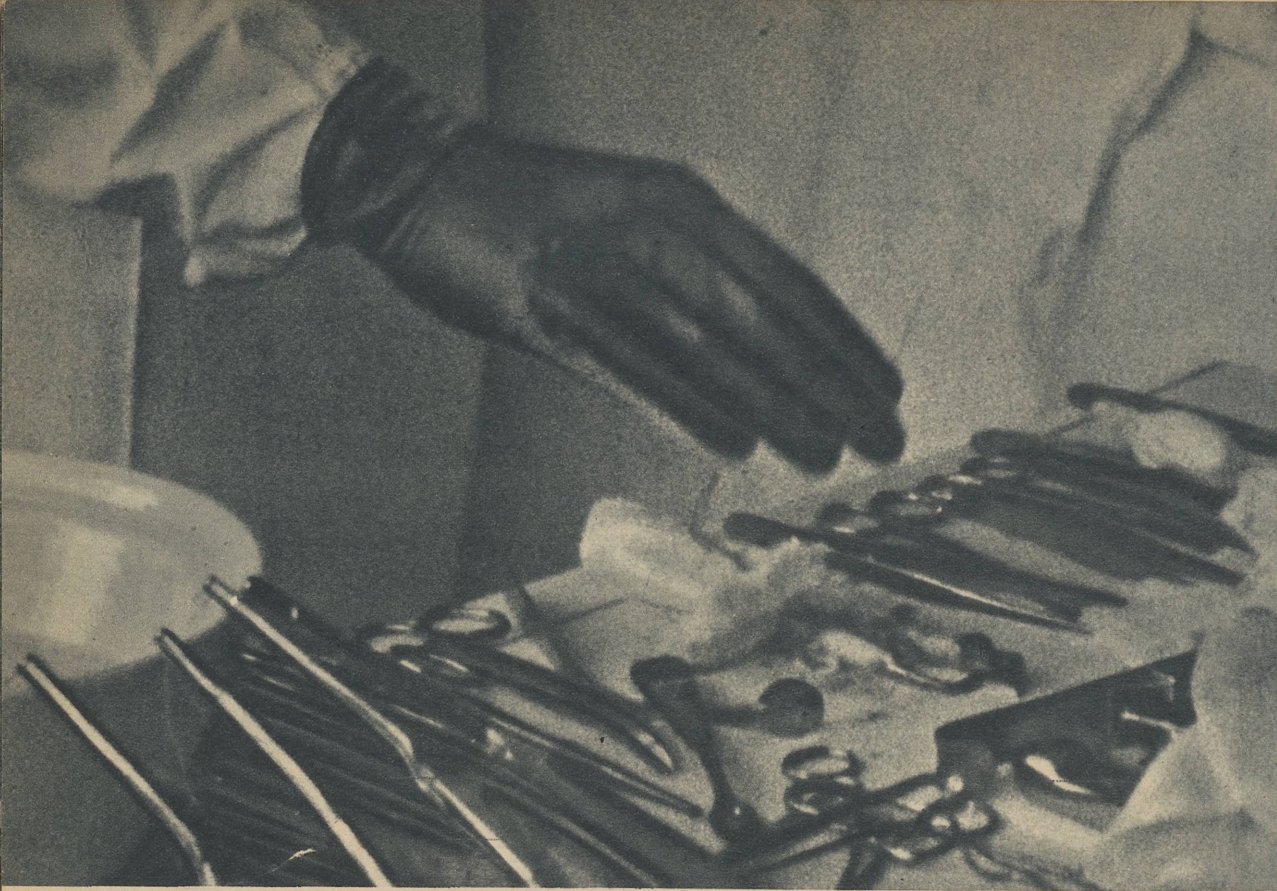

Under foredraget

Den doserendes håndbevegelser er helt uten skuespillerbetoning, de vokser fram av temperamentet hos en læge, som vil meddele andre det han selv opplevde og erkjente i sitt arbeid

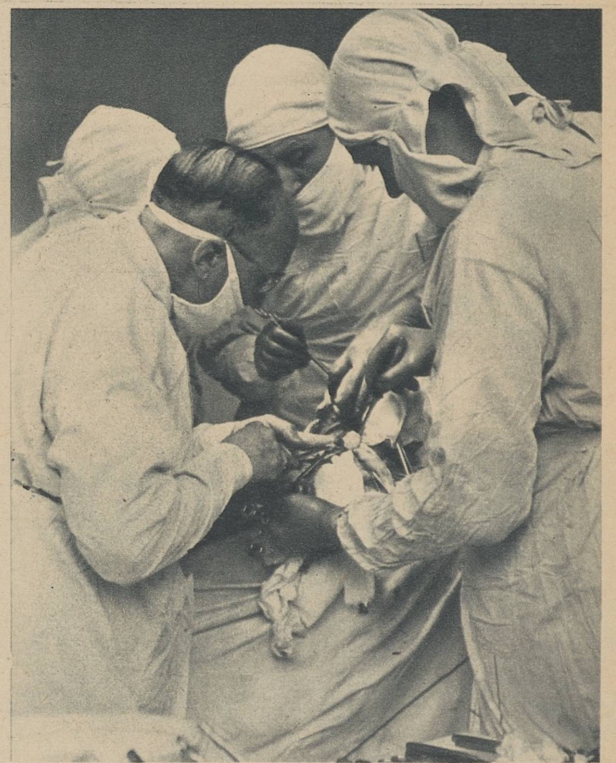

I operasjonssalen

Kirurgens hånd. De instrumentene som står til kirurgens rådighet i dag, er teknisk fullendte. Det viktigste og mest avgjørende instrument er og blir imidlertid lægens hånd

Før inngrepet. Den spenning som hersker før en operasjon, er uten nervøsitet. Rolig, nesten lydløst, treffes alle forberedelser. Det er spenningen før det øyeblikket da største konsentrasjon er påkrevd

Det liggende snitt: når pasienten er sunket ned i bevisstløshetens smertefrie dyp, fullføres det operative inngrep selv for det meste i løpet av få minutter (bildet ovenfor). Etter at operasjonen er lykket, gir kirurgen sine assistenter anvisninger for den videre behandling (bildet nedenunder)

Uttrykket for konsentrasjon. Bak brilleglassene ser en i den opererende kirurgs øyne og i det anspente uttrykk i hans ansikt spenningen i det øyeblikket, da han foretar det avgjørende snitt. Og noe av denne konsentrasjon vises også på assistentenes ansikter

Berliner biologen dr. phil. Herbert Fritsche skildrer her den opphissende begivenhet det er å iaktta geheimrad Sauerbruch umiddelbart under operasjoner. Han hadde anledning til å overvære tre vanskelige operative inngrep, som Sauerbruch utførte

Å få anledning til å overvære tre vanskelige operasjoner, som Tysklands ledende kirurg utførte med overlegen dyktighet, er noe uforglemmelig. Alt en halv time før den første operasjonen begynner, hersker det i operasjonssalen det nøkternt-travle liv, som er betegnende for den store kirurgien. Sykepleierskene ordner på rullebordene alle slags instrumenter, hvert enkelt

dobbelt eller tredobbelt, ja sågar ti- og tyvedobbelt, forat det eventuelt ikke skal oppstå den ringeste forsinkelse ved spørsmål eller leting. Injeksjonssprøyter av glass blir undersøkt og lagt til rette, av en rommelig hanskeskuff dukker det fram tallrike gummihandsker, som er pudret med talkum for å kunne dras fort over hånden.

Fortsettes side 30

Man kan heller ikke lenger framstille Lohse Uralt Lavendel vinnskrenket, men no som før får man det ekte og uforandret. Den som kan innrette seg litt, har det lenge, for det behøves jo bare et par dråper for et kvarters forfriskning. Og det skulde man gjøre! Man føler seg straks bedre, man arbeider også lettere i omgivelser som er fulle av frisk duft.

I operasjonssalen

Litt etter litt kommer det ved siden av assistentene også gjester inn i operasjonssalen, kirurger, som deltar i utdanningskurset, og no er kommet inn for å lære sin verdensberømte kollega Sauerbruchs teknikk å kjenne med egne øyne. Hver av gjestene får en hvit frakk og må binde et tørkle for munnen. For å kunne se godt, står de på lange trebenker. Operasjonene finner sted under to veldige lamper med blendende lys, sanne kolosser på belysnings-optikkens område. Dessuten står det flere stavlamper i glassrommet. Løfter en blikket mot den andre siden, svever det over salen, i kniven, tangen og sagene som står i livets tjeneste, et glassgalleri, en innelukket balkong, hvor det dag etter dag sitter studenter, som kikker ned på det som foregår dernede under kjempelampene, og som blir dem et alvorlig eksempel til tilegnelse.

Ikke et sekund stanser operasjonssøstrenes ansvarlige virke. Et stort surstoffapparat blir kjørt fram, den nesten uttømmelige oppmarsj av de blinkende instrumenter vil ikke ta noen ende. Røntgenfilmene fra de nuværende operasjonstilfellene henger ved vinduet. Assistentene har samlet seg, hver av dem med et hvitt hodetørkle og tørkle for munnen. Rensligheten og sakligheten i salen virker ikke kald, men sjelden opphissende. Her blir det kjempet mot døden i en udaddelig blank rustning.

Det dreier seg om en lungesvulst

Plutselig står geheimrad Sauerbruch i salen. En assistent hjelper ham med operationsfrakken. Mens han flyktig hilser på gjestene, blir alt det første tilfelle kjørt inn. En pasient, hvis kliniske og røntgenologiske lungeundersøkelse tyder på svulst. Mannen viser hverken tegn på angst eller opphisselse, der han ligger innviklet i hvite dekker og snart skal overgis i den helbredende knivens voll. Litt forlegent smiler han til studentene deroppe på galleriet, mens en assistent undersøker pulsen hans og narkosen alt begynner å virke.

Betegnende for det som no følger, er den eleganse og hurtighet hvormed alt fullføres for tilskuernes øyne. Hurtig og sikkert er ryggmuskulaturen skåret igjennom, ett lett smell ledsager gjennomskjæringen av ribbeinene, som Sauerbruch foretar med en saksliknende tang, uten at en har inntrykk av at han anvender makt. Kirurgens hender, som arbeider ytterst rolig og hurtig, binder av de store blodkarene. Gjennom hullet som fra ryggen av er oppstått i pasientens bryst, ser en lungen heve og senke seg rytmisk. Surstoffapparatet suser; en assistent gir surstoff til pasienten, som igjen beveger

øynene som skuet han inn i en helt annen verden enn den for ham så betydningfulle time. Utrettelig gir operasjonssøstrene, som leser i sin sjefs øyne hvilke instrumenter han trenger, ham det ønskede. Sauerbruch opererer med en konsentrasjon uten like; bare fra tid til annen avbryter et energisk ord til assistenter eller søstre den spenningen, som særlig gjestene føler.

På ett øyeblikk løser spenningen seg, da kirurgen kaster en gjenstand så stor som en tomat i et bekken, som står ferdig. Svulsten er fjernet, et liv er reddet — uten dette vanskelige og alvorlige inngrepet vilde det ha vært fortapt. Den operative lukkingen av det store såret skjer igjen med en sikkerhet og renslighet, som fyller tilskuernes med beundring og takknemlighet overfor en slik mesterlig prestasjon. Etterarbeidet med de siste sømene blir overlatt assistenten.

... og så reseksjonen av en mage

Frakken veksles, håndvask og et par forklarende ord til gjestene, så går alt den annen operasjon av stabelen, reseksjonen av en uheldig mage. Før de kommer så riktig til besinnelse, ser gjestene alt inn i pasientens åpne mage, hvor Sauerbruchs hender med en benådet sikkerhet lett og elegant utfører de nødvendige snitt. Også her har snart assistentene de siste småarbeider å utføre, inntil vognen med den opererte blir kjørt vekk og et tredje tilfelle venter på sin redningsmann.

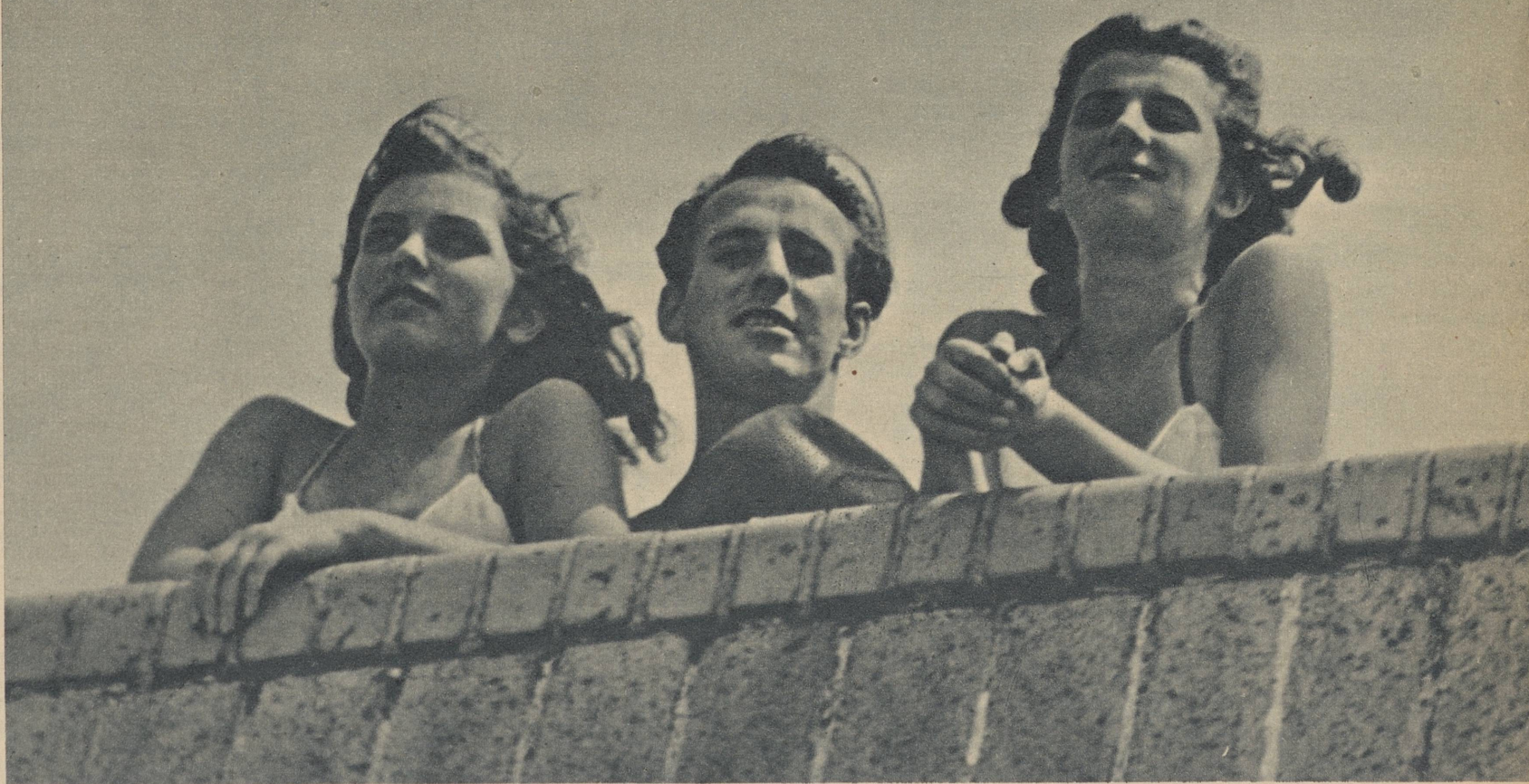
Her er det igjen lungen, som mesteren i lungekirurgi skal bringe helbredelse. For lengre tid siden innåndet pasienten en beinsplint, som hun imidlertid snart hostet ut igjen. Siden da foreligger det en alvorlig lungelidelse, som gjør det nødvendig å foreta avsnøring av en lungelapp med en gummislange. Igjen baner kniv og tang med sikker ledelse en veg inn i brystets indre, igjen suser surstoffapparatet, søstrenes hender rekker lydløst og hurtig fram instrumentene, en assistent stryker beroligende pasientens kinner, der hun i sin narkosetilstand slett ikke aner at en av de betydeligste kirurgers hånd glir over hennes lunge og der gjør det mulig for naturen å finne veg til å støte ut det sykelige i legemet.

I løpet av knapt enoghalv time er tre alvorlige operasjoner utført — en kunde nesten si: leikende lett. Studentenes glassgalleri tømmes, gjestenes øyne løsrives seg fra kjempelampenes tryllekrets og ser gjennom vinduet ut i hverdagen, hvis plikter og gleder tre dødsdømte mennesker er blitt gitt tilbake til ved den overlegne kunnskap hos en mann, bak hvis elegante og sikre operasjonsmetodikk det foruten en medfødt lægegenialitet også står hele en ekte tysk vitenskapsmanns flid og arbeidsiver.

Rosodont
BERGMANN'S TANNKREM I FAST FORM

**TYSK KVALITETSVARE
PAKKET I
TYSK VERKSTOFF**

A. H. A. BERGMANN, WALDHEIM (S.A.)
AHAB

Et blikk på badestranden. På hele Tysklands Nordsjø- og Østersjøkyst ligger det ene badested etter det andre, ofte hver tredje, fjerde kilometer. Og inne i landet fins det ikke én by eller et luftkursted, som ikke har et moderne innrettet svømmebad i det fri

Tredve grader i skyggen

ER BADING EN VERDENSANSKUELSE?

Anonym idyll

To badebunter, en kvinnelig og en mannlig, ligger i fredelig naboskap i den glødende sanden —

— nøyaktig som sine eiermenn. Det er godt at hun ikke har „blendet“, som han. En kan betrakte henne —

— men ikke lenge. Plutselig har han kastet vekk „blendingen“, og de to snur ryggen til den nysgjerrige iaktakeren

Uten distinksjoner

De tyske badestedene ligger under krigen ikke brakk. Men hvem besøker dem? I badedrakt ser en ikke hvem og hva de er. Men kunde ikke han her se ut som en panserkommandant, der ellers i denne holdning kikker ut av tårnluken sin?

Full dekning! *Men bare for spøk, det er soldater på permisjon, som her soler seg i en høyst sivil drakt*

Tredve grader i skyggen

Det kunde nesten synes dårlig anbrakt, midt under krigen å befatte seg med så lite betydelige ting som den høyst private fornøyelse et sorgløst badeliv er. Det synes å være helt uten forbindelse med nutidshendelsene, det synes nesten for uskyldig for denne nutiden, som på samme tid ser så helt annerledes ut andre steder. Er slik en badestrand ikke selv i fredstid en biskueplass, utenfor alt alvor, som også da inntar den betydeligste del av livet?

Allikevel tiltaler også midt under krigen oss den badelivs atmosfæren, som noe vi i tidens løp har ervervet oss en umistelig rett til å eie. Det er som et tilfeldig tegn på det ytre nivå i en levestandard, som vi ikke lenger er villig til å gi avkall på. Slik tilbrakte vi alle engang ferien vår. Mange, de aller fleste av oss, må i dag gi avkall på det, men vi gir bare avkall på det fordi det må så være. Vi unner i dag dem som også under krigen kan strekke seg i solen på stranden, kanskje fordi de bor i nærheten eller er evakuert dit fra en by, kanskje fordi de er soldater, som tilbringer sin permisjon fra fronten der. Men engang kommer vi også igjen og sikrer oss vår strandkurv hos bademesteren med de hvite benklærne.

Spørsmålet som ble stilt på den første av disse billedsidene: om bading er en verdensanskuelse, kunde gi en inntrykk av en dialektisk bløff, men det har mer mening enn en skulde anta ved første blick.

Når verdensanskuelser blir diskutert, er de alltid i fare for å bli til altfor høytidelige, abstrakte begreper, ja de fjerner seg i løpet av slike diskusjoner alltid mer og mer fra det fulle, kraftige livet, som det skulde være helt vendt mot. Det ser da nesten ut som blasfemi å sette begrepet verdensanskuelse i forbindelse med det så meget mer profane badeliv. Men en verdensanskuelse, som virkelig er levende, som leves og ikke bare står på et akademisk podium til diskusjonsformål, omfatter hele livet med alle dets forekomster.

Det er som med bildet av en historisk personlighet, som med århundrene lett taper i menneskelighet. En vet f.eks. om Karl den store hva han ytet av historisk verd, og en vet kanskje også å nevne at han har gjort meget for å utbre badingen, men en må se det levende for seg, hvordan keiseren i Aachen bader sammen med hele hoffet og hviler seg ut på stranden, sittende naken og bred i midten. Et bilde som dette gir først den historiske karakter viktige menneskelige trekk.

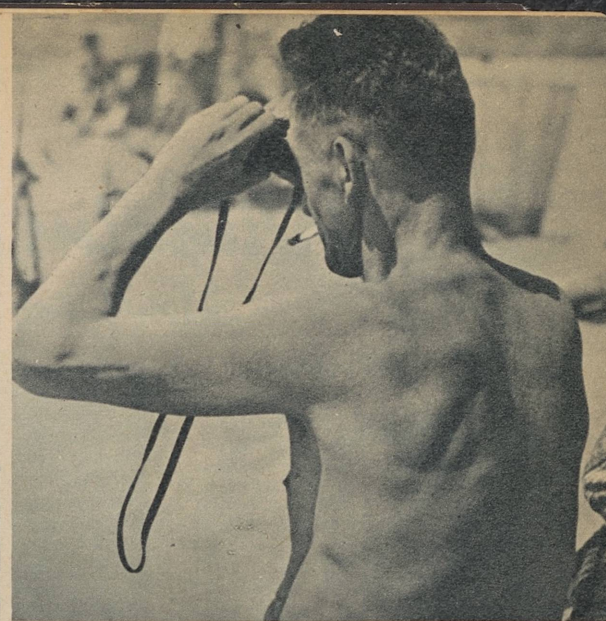
Omtrent slik kan en rolig betrakte badingen som et stykke av en verdensanskuelse, som er helt vendt mot livet og av høytidelighet så visst ikke holder en livsforekomst for uviktig, som er vakker, god, sunn og gledebringende.

→
Brunstekt. Hun er evakuert fra en stor by og var så heldig å bli innkvartert på et badested, hvor hun arbeider i et hotells forretningsledelse

I periferien

En original, som i årevis er kjent på badestranden, hun har ikke ro på seg til å nyte dolce far niente og bringer med seg strikketøyet

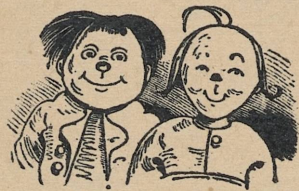
Gjennom en kikkert betrakter han livet på stranden. No har han nettopp fått den strikkende originalen i objektivet og betrakter damen inngående

Wilhelm Busch

Sämtliche Werke

Tekstprøver:

Ach, was muß man oft von bösen Kindern hören oder lesen!! Wie zum Beispiel hier von diesen, Welche Max und Moritz hießen.

Einguter Mensch gibt gerne nach, Ob auch der andre was Böses macht; Und strebt durch häufige Belehrung Nach seiner Besserung und Bekehrung.

Wenn wer sich wo als Lump erwiesen, So bringt man in der Regel diesen Zum Zweck moralischer Erhebung In eine andere Umgebung. Der Ort ist gut, die Lage neu, Der alte Lump ist auch dabei. —

Der guten Menschen Hauptbestreben Ist, andern auch was abzugeben.

Musik wird oft nicht schön gefunden, Weil sie stets mit Geräusch verbunden.

Es ist ein Brauch von alters her: Wer Sorgen hat, hat auch Likör!

Kaum hat mal einer ein bißel was, Gleich gibt es welche, die ärgert das.

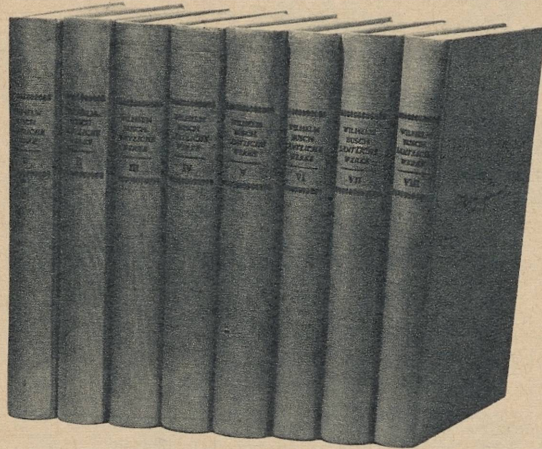
„Helene!“ — sprach der Onkel Nolte — „Was ich schon immer sagen wollte! Ich warne dich als Mensch und Christ: Oh, hüte dich vor allem Bösen! Es macht Pläsier, wenn man es ist, Es macht Verdruß, wenn man's gewesen!“

Tugend will ermuntert sein, Bosheit kann man schon allein!

Vater werden ist nicht schwer, Vater sein dagegen sehr. — Ersteres wird gern geübt, Weil es allgemein beliebt. Selbst der Lasterhafte zeigt, Daß er gar nicht abgeneigt; Nur will er mit seinen Sünden Keinen guten Zweck verbinden, Sondern, wenn die Kosten kommen, Fühlet er sich angstbekommen.

Julchen ist nun wirklich groß, Pfiffig, fett und tadellos, Und der Vater ruft: „Was seh ich? Die Mamsell ist heiratsfähig!“

I denne utgaven er for første gang hele den mun- tre filosofs og verdensberømte humorists verk forent. I den foreliggende utgave finner De no all hva Busch har funnet på, skrevet og tegnet.

Verkets fredsmessige utstyr — førsteklases papir og solid lerredsinnbinding — oppfyller alle en for- vent bokvenns krav.

Band 1 Geleitwort — Was mich betrifft — Künstlerverein Jung-München — Fliegende Blätter

Band 2 Münchener Bilderbogen — Bilderposen: Der Eispeter — Katze und Maus — Krischan mit der Piepe — Hänsel und Gretel

Band 3 Max und Moritz — Hans Huckebein — Bilder- geschichten — Das wundersame Leben des Bienenvolkes — Schnurrdburr oder die Bienen — Der heilige Antonius von Padua — Die fromme Helene

Band 4 Bilder zur Jobsiade — Pater Filucius — Der Ge- burtstag oder die Partikularisten — Dideldum — Abenteuer eines Junggesellen — Herr und Frau Knopp — Julchen

Band 5 Die Haarbeutel — Fipps der Affe — Stippstörchen — Der Fuchs — Die Drachen — Plich und Plum — Balduin Bähflamm — Maler Klecksel

Band 6 Hernach — Von mir über mich — Eduards Traum — Der Schmetterling — Kritik des Herzens — Zu gute: Letzt — Schein und Sein — Notizen

Band 7 Busch als Maler — Briefe in Auswahl mit einge- streuten Zeichnungen — Einzelne Gedichte — Antworten an Autographensammler und anderes — Aus Gesprächen

Band 8 Ut oder Welt: Volksmärchen — Sagen — Volks- lieder — Reime — Chronik von Buschs Leben

Alle 8 bind — ialt 3588 sider med 32 flerfargede plansjer og 3383 bilder — format 15.5 x 22.5 cm — i lerredsinnbinding 96.— RM.

Fås mot månedsrater på 10 RM.— uten tillegg og med rett til tilbakelevering innen 14 dager, hvis kjøperen ikke er tilfreds.

Verket utkommer bare på tysk, men er trykt med latinske bokstaver. Tollfri innførsel og lette betalingsmuligheter. (Postsparekasse- og bankkonti i 14 land).

Omregning etter den på innbetalingsdagen gyldige clearingkurs = dagskurs. Levering for bestillerens regning.

Denne utgave kan ikke leveres i Tyskland, Nederland, Protektoratet, Generalguvernementet og Ostland. Heller ikke ved forskuddbetaling kan det gjøres unntagelser.

Fackelverlag Stuttgart-W 1

Abteilung Exportbuchhandlung

KUPONG

Til Fackelverlag, Abt. Exportbuchhandlung Stuttgart-W 1 (Tyskland)

Godhetsfullt send meg — med rett til tilbakelevering innen 14 dager —

Wilhelm Busch, Sämtliche Werke
8 bind i lerred RM. 96.—

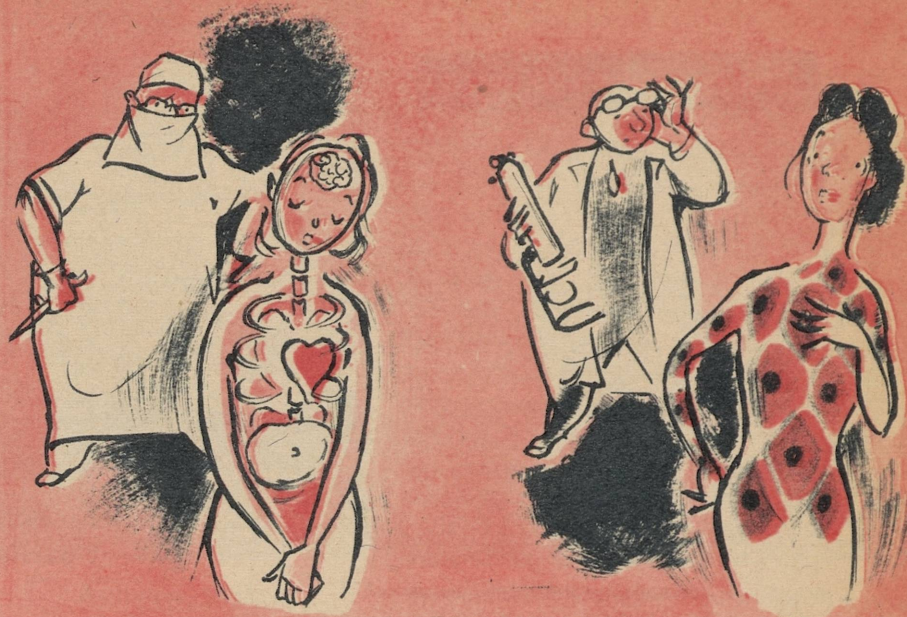
Betalbar i månedsrater på 10 RM.— — kontant. — Levering for bestillerens regning. Eiendomsrett forbeholdes.

Etternavn..... Fornavn.....

Sted..... Dato.....

Adresse.....

(Skriv tydelig)

Problemet Mennesket er en musketkramaskin. Den blir drevet av kolber, sylindrer, heverter, sveiver og andre mekanismer. Sentralpunktet er hjertet, et raffinert pumpeanlegg, som foreløpig ikke kan repareres. Mangelhafte deler av maskinen må en utbedre eller fjerne. Maskinens hemmeligheter finner en best ved hjelp av kniven, bare kniven hel- breder også menneskene. Slik ser legmannen kirurgen — og slik ser også de andre viten- skapsmenn ham, når de er i dårlig humor

Livet ytrer seg og åpenbares i cel- len. Et bestemt antall celler blir kalt menneske. Når mennesket ikke føler seg vel, må det gjøres noe for cellenes velbefinnende. Hvis cellene hadde mer hell, vilde jorden være et paradys. Bare mikroskopet i biologens hand vil avsløre livets hemme- ligheter og dermed sikre menneskets framtidige lykke

Europa på veg til en ny verdensanskuelse

Vitenskap på verdenstronen?

Det foregående århundre har stilt vitenskapen oppgaver, som den aldri kunde løse. Vi lider enno i dag under de mis- forståelser som oppsto herav. I Europa er en no all opptatt med å overvinne dem, idet vi støtter oss til livets grunnlover

Bertrand Russell, den engelske kul- turfilosof, har engang sagt at ver- den er blitt syk på grunn av vitenska- pen og no bare kan gjøres frisk igjen ved hjelp av mer vitenskap. Hvis dette var riktig, vilde verdens trone tilhøre vitenskapen. De høyhetsrettigheter, som det nittende århundre tildelte vi- tenskapen og som Amerika innrømmer den enno i dag, vilde så ha blitt hevet opp til den absolutte makt over men- neskeheten.

Omkring midten av det foregående århundre nådde typen på den oksiden- tale vitenskapsmann sitt høydepunkt. Men samtidig — og det er uten tvil et viktig symptom — kunde en tydelig avmerke et dyppunkt i presteskabet. Den lærde hadde på store områder i den siviliserte verden avløst munken. Studiekammeret ble til den profane munkecelle: her hersket det ofte ar- mod, ringeaktelse for vellevnet og eiendom, forakt for penger, verdens- fjernhet, lydighet inntil oppofrelse for den lærdes skoles standpunkt, ja sågar lærdecølibatet, slik som Immanuel Kant viste. Det betydde ganske visst ikke en uhemmet kamp mellom vitenskap og religion, slik den f. eks. begynte omkring århundreskiftet på grunn av Darwin og Haeckel. Men europeeren

styrer mot et forstandsoptimum. Be- sittelsen av en ren lærdevisdom be- tydde dengang mer enn alt annet.

Når vår tids lærde har fjernet seg fra denne typen, kommer det da en avgjørende vending til uttrykk. Bio- logen Alexis Carrel eller kjemikeren Adolf Butenandt er ikke munkeaktig og gjør ikke noe krav på å heve vi- tenskapen til det eneste herredømme- prinsipp over kulturmenneskeheten. Selv der hvor de — som fysikerne Werner Heisenberg og Max Planck — griper inn i de verdensanskuelige pro- blemer, opptrer de aldri som en mo- derne form for religionsstiftere. Den oksidentale type på lærde har for- vandle seg, den går nye veger — og vitenskapen med den.

Når basillen til poliomyelitten eller strukturformelen for et naturstoff blir funnet i et laboratorium i dag, er det dermed gjort en almengyldig opp- dagelse — med betydning for hele ver- den. Men hvordan er forskeren kom- met til sitt resultat? Har gudinnen Fortuna rystet ut sitt overflødig- horn over ham og det lunefulle til- felle rullet ham hånden? To norske forskere, Holst og Fröhlich, oppdaget i 1912 på marsvinet vitamin C-prin- sippet. Tilfellet hjalp dem, da de

For psykologen er mennesket et angst-kar. Livs-angsten, romangsten, fallangsten, drift-angsten, og hva de no heter allesammen, driver mennesket til dets evner og handlinger. I angstdrømmen ligger livets hemmelighet. Av angst bygger mennesket seg hus, og selv bordet er bare et angstprodukt, fordi mennesket trenger noe hvor det kan holde seg fast. Livsglede er bare livsangst med gale fortegn

Mennesket som konsument er nasjonalskono-menes og statistikernes oppfinnelse. De har oppfunnet gjennomsnittsmennesket og indeksen, etterat normalmennesket angivelig eksisterer. Bare gjennomsnittskonsumentens dårlige vilje hindrer ham i å leve etter indeksen. Gi mennesket dets indeksmessige mengde bruksvarer og dertil den indeksmessige sjelelige og legemlige utløsning, og du gjør det lykkelig som høna på eggfarmen

Mennesket er et pillenskap, som tilfeldigvis kan gå, stå, drømme og sove, le og gråte. Hvordan det gjør alt dette, er foreløpig enno dets egen hemmelighet, men vi vil snart oppleve at kjemikerne finner ut av det. I analysen av sjøvannet ligger hemmeligheten ved alt liv og altså også menneskets. En vakker dag vil en lage den vidunderpillen, som forvandler all lidelse til lykke og som bevirker at en står opp vasket og stelt. Apoteket vil bli erstattet av lykkeautomater

Sett fra naturhistorikerens standpunkt var mennesket opprinnelig en liten fisk, som har vågd seg på land med sine søsken, dens brødre og søstre ble planter. Men den selv forvandlet seg til en firfisle og så — på grunn av et av naturens moteluner — til en stor ape. Denne apen stilte seg en vakker dag definitivt på bakbeina og løp leende vekk. En behøver bare å vite, hvorfor mennesket er det eneste levende vesen som ler, og en vilde ha avslørt hele hemmeligheten

valgte marsvinet til forsøksdyr. For i dag vet vi at mus, rotte og kanin — altså de mest skattede laboratoriumsdyr — ikke er henvist til tilførselen av vitamin C; marsvinet trenger det imidlertid.

Hell og tilfeldighet spiller uten tvil en stor rolle for den vitenskapelige

forskning, men er ikke avgjørende for den. Vitenskapen blir båret av store og betydelige forutsetninger.

Forutsetningene er planer, mål, arbeidshypoteser og teorier. De må lede de ødeleggende krefter i en retning, men idéer og hypoteser trenger mennesker som bærere. De virrer ikke

spøkelsesaktig gjennom verden, inntil de blir oppfanget og forfulgt av en vitenskapsmann, de er heller ikke overalt tilstede i samme størrelse, form og intensitet. Europa skjenket verden i løpet av to årtusener de store vitenskapsmenn, som formidlet oss vårt verdensbilde. Europeerens evige ska-

perkraft stråler ut fra det lærde genis galleri, som forsirer hans histories bok. I en uuttømmelig kilde strømmer dette gode fra vår verdensdel ut i verden, i dag som for tusen år siden, og ikke noe kontinent kan rose seg av å ha tiltrådt Europas arv eller å kunne

Fortsettes side 36

Kristina Söderbaum

blond og blåøyd. Men noe mørkt ligger det også i denne elskelige ungpikes uttrykk. Atter og atter ble det overraskende tydelig i mange filmer at kunstnerinnens personlighet, der ved første blick enno virker barnslig, beherskes av en elementær sjelelige kraft. Med all sin ungdom står skuespillerinnen i første rekke innen den tyske filmen, noe som hennes siste fargefilmer „Immensee“ og „Opfergang“ (begge fra Ufa) igjen beviser.

GOLD PFEIL

verdensmerke
for lærvarer

Vitenskap på verdenstronen? Fortsatt fra side 35

komme til å tiltre den noen gang. Europeeren er forutsetningen for enhver vitenskap, men aldri penger, legater eller mammutinstitutter alene.

Når en tjener vitenskapen med liv og sjel kan en utredning som denne her forekomme som et troskapsbrudd. Men da den rører ved grunnlagene til den europeiske eksistens, må vi våge det.

I foregående århundre misforsto en vitenskapen og misforstår den i stor utstrekning også i dag. Den som f. eks. er reist oppmerksom gjennom De forente stater, vet at gjennomsnittssamerikaneren søker den siste instans i sine vitenskapsmenns ytringer. Hvis Amerika overhodet hyller en gud, da heter denne gud sikkert misforstått vitenskap. Ganske visst må en da ikke glemme guden mammon. Vitenskapen tjener til utforskning av virkeligheten, slik det i årtusener er blitt bevist av europeisk åndshistorie. Den hjelper mennesket til å orientere seg i verden og å beherske den reelle verden. Og derfor er den virkelig bæreren av kulturen. Den er det lys og verktøy, hvormed mennesket kan finne seg til rette i den mørke graven jorden og hente dens skatter fram i lyset. Lys og verktøy — de føres av europeeren, av hans idéer, av hans vilje og — tro. For ingen vitenskap kan være vår siste instans i alle spørsmål. Å påstå det motsatte, vilde si å misforstå dens sanne storhet og grensene for dens overordentlig store makt. Den som vil innrømme vitenskapen et absolutt krav på herredømme, likner det mennesket, som påstår at Amerika ikke er blitt oppdaget av Columbus, men av seilskip.

Gis det „nye“ vitenskaper? Den som betrakter universitetenes lærestoler, kunde vel tro at det siden Leibniz eller Humboldt har utviklet seg nye vitenskaper. Psykoteknikk og genetik, atomfysikk og virusforskning — en lang rekke nye og enda nyere navn er dukket opp. Men det beviser bare at ingen ekte nye vitenskaper er blitt skjenket menneskeheten, men bare spesialiseringer. Her utvikles de store

problemer i vår tid, herav utvikles også oppgavene for Europas ungdom, som tro mot sine forfedres forbilde og i fruktbar erkjennelse av framtiden har vidd seg til vitenskapslivet.

Spesialiseringen er uunngåelig, den alene kan bære og fremme kulturen. Men den trenger dertil den høyere ledelse. En vitenskap uten ledelse begynner å kveles av seg selv — noe vi opplevde for noen decennier siden. Ofte kan det være staten, som leder bevissthet og oppgave inn i nye, framtidssikre retninger. Den vil da gjøre bruk av menn, som er gått gjennom spesialiseringens skole og er nådd fram til ny syntese. Alexis Carrel er for Frankrike, Sauerbruch og August Bier for Tyskland innen medisinsens område et fremragende eksempel. Jo mer uantastet staten tross denne ledelse lar forskningen få ha sin frihet, desto mer storslagent vil vekkelsen av i sannhet skapende krefter være, slik som de tyske Keiser-Wilhelm-institutter viser.

Når Europas ungdom i dag — fylt av tidens krav — trenger seg sammen i de auditorier og institutter, hvor den intime forbindelse med praksisen finnes, må de aldri glemme: hverken Galilei, Mendel eller Robert Koch tenkte til å begynne med på utnyttelsen av sine oppdagelser. De var bare fylt av det hellige, som det gjelder for oss å fylles av når vår time er inne. Vi vet at Sovjetunionen har vitenskapelige institutter, hvor forskerne utfører statens oppdrag. En slik vitenskap er på langt sikt dødsdømt, også hvis den i øyeblikket sørger for å skaffe bestemte medikamenter, kjemikalier eller nye planter. Hvis Europas studenter lot seg påvirke av dette, og bare av dette, da spiller den europeisk vitenskaps skjebne likeså ut som med den ledelsesløse, meningsløst ødeleggende og kreftliknende spesialisering. Ropet til den akademiske ungdom på vårt kontinent er at de skal minnes vitenskapens livslover, som skjenket Europa kravet på ledelse.

Løsningen?

Hver og en holder en del i hånden og sverger på at det er det hele. Hvor ergerlig: det hele ytrer seg annerledes enn de enkelte deler lar en formode. Dikterne og kunstnerne sier at menneskets hemmelighet er harmonien, hvormed de enkelte deler griper inn i hverandre. Bare den som kjenner harmonien, aner skapelsens hemmelighet. Skulde det heller aldri lykkes vitenskapens konsentrerte kraft å avløse den store hemmeligheten

Dr. Schleussner

ADOX

FOTO

*Verdens
eldste fotokjemiske
fabrikk*

Tannpleie- oppklaring

Når det tales om tannpleie, tenker en i alminnelighet på benyttelsen av tannbørste og tannkrem en eller to ganger om dagen for å rense tennene.

Tannpleie er imidlertid første og fremst forebyggende sunnhetspleie.

Opprettholdelsen av tennenes sunnhet har en avgjørende betydning for hele legemets sunnhet. Vitenskapen har erkjent det intime sammenheng mellom tannsykdommer og alminnelige sykdommer.

I over 10 år har no Chlorodontfabrikken drevet en tannpleie-oppklaring i stort omfang. Følg med i de kommende annonser i dette tidsskriftet.

Chlorodont

viser vegen til riktig tannpleie

150542

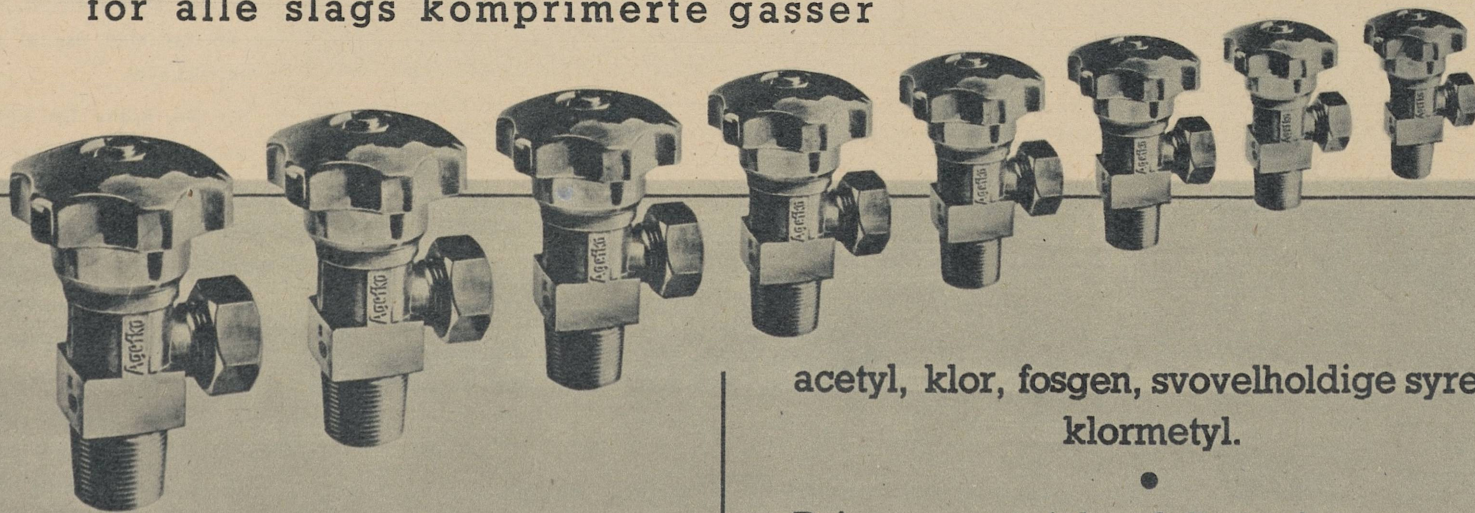
DORNDORF-SCHUHFABRIK · ZWEIBRÜCKEN

Det veikjente kvalitetsmerke for prima tysk skofabrikat

Stålflasker-Ventiler

Gjennomgangsventiler - Hjørneventiler

for alle slags komprimerte gasser

som kullsyre, surstoff, kvelstoff, edelgasser, pressluft, vannstoff, ammoniak,

acetyl, klor, fosgen, svovelholdige syrer, klormetyl.

Drivgass-spesialmodeller for største ystelser, med kokegass, generatorgass, **Methan, Propan, Butan.**

KOHLensäURE-INDUSTRIE

AKTIENGESELLSCHAFT

ABTEILUNG VENTIL-FABRIK · BERLIN

50 års praksis Beste verkstedsarbeid og hensiktsmessigste konstruksjoner garanterer størst mulig sikkerhet og billighet i drift for et hvert formål.

Käthe Dorsch, langt ut over Tysklands grenser kjent som representant for klassisk skuespillerkultur, mottok etter en stor teateraften dette brevet. Vårt bilde viser Käthe Dorsch hjemme

Fru Alving i Ibsens „Gjengangere“ (ovenfor). I denne rollen så soldaten som skrev dette brevet, Käthe Dorsch. Neuberinnen i filmen „Philine“— slik så millioner henne på lerredet

En soldat skriver til

Käthe Dorsch

Jeg kan ikke glemme det øyeblikket, som jeg egentlig har å takke tilfellet for, da jeg fikk si Dem hva jeg tenkte og gitt uttrykk for min store beundring for Dem. Mon De enno minnes det øyeblikket, da De sto og ventet i trappen til sceneinngangens portnerlosje? Det syntes meg som om det kvalfulle skrik enno hang over Dem, hvormed De sluttet det dystre Ibsenske spill og som om De enno ikke er våknet opp av den forstummelsen, som livet no begynte å løse Dem fra igjen, så uløselig som fru Alvings skikkelse — som De lot

bli igjen — enn må bli i all evighet. Ser De, det var siste gang i denne ferien at Deres verdens forheng åpnet seg for meg og falt i rett tid så jeg nådde toget for frontpermitterte. Det var ganske visst ikke meget, jeg kunde si Dem om alt det som rørte seg i meg.

Vår samtale lød slik:

Jeg: „Kjære frue, får jeg love å takke Dem for den vidunderlige opplevelse som jeg har hatt?“

(Det kunde sannelig likeså godt være en konvensjonell frasel)

De: (ser opp, og et ansikt hvor en ikke kunde overse utmattelsen, for-

søker å kjenne igjen den talende i halv-mørket.)

Jeg: „Jeg måtte si Dem det! Vi drar nemlig igjen til fronten, og jeg reiser straks.“

De: (tar meg i hånden) „Ja . . .?“

Og no sa De så rørende og nesten unnskyldende: „Det er meget vanskelig, dette stykket!“

Ja, det sa De og kunde istedenfor ha spurt, „Så, likte De det?“ eller noe slikt. Nei, det gjorde De ikke, men no viste det seg også hva det lille ordet „Ja“ inneholdt: De var redd for at vi som no igjen dro til fronten . . . — kanskje ante De at det var til øst vi skulde — . . . at vi istedenfor en opplevelse av glede og munterhet vilde ta med oss på vegen redselen for menneskelige skjebners bitterhet og grusomhet.

Kjære fru Käthe Dorsch, De hadde denne kvelden gitt oss så meget skuespillerkraft og kunstnerisk fullendelse, og no gjaldt Deres første tanke oss. Da svarte jeg Dem at vi ganske visst ikke elsket dette stykke, men Deres vidunderlige skuespillerkunst hadde grepet oss og fylt våre hjerter.

Når jeg sa at vi ikke elsker dette stykke av Ibsen, da mente jeg ikke at vi må tilbakevise det. De menneskelige dumheter, lidenskaper og smerter veksler i grunnen lite, bare tiden går videre, og tidens ånd blir en annen. Men det som etterpå ledsaget oss til våre kamerater, det er no vel ikke så meget redselen for bitterheten og grusomheten i de her framstilte skjebner, som De kanskje har fryktet, men det er den vidunderlige skuespillerkunst, som alle skuespillerne viste, og som vi no tar med oss ut som en sann avskjedsgave.

Ser De, kjære fru Käthe, jeg følte i disse minuttene igjen at kunsten gjør den beskjeden, som tjener den med hel og from og lidenskapelig innerlighet.

En halv time seinere kjørte toget langsomt ut fra stasjonen — ut i mørket. Ser De, kjære fru Käthe, en tar ikke gjerne avskjed, og slett ikke gjerne fra en by som denne, men det forekom meg egentlig ikke mer som en avskjed. Som en Ariadnetråd virket en plutselig oppstått glede over de tusener av kilometer helt hit ut i vår østlige ørken, og jeg tror at erindringen også vil la meg huske den i nedtrykte stunder i rett tid, så jeg kan finne tilbake ved hjelp av den som Thesevs fra Minotaurus' labyrint. De ser at jeg har grunn til å tenke så grundig tilbake og fornye min takk i håp om at De, kjære fru Dorsch, vil glede Dem over det.

Oberleutnant Kurt Hübner

Spans dans

Corry Michel, en av den nye tyske filmballetts solodanserinner

Signal

**Der er
sukkertøy å få!**

Italienske gutter og jenter omringer en tysk markelenter-vogn. De vet at den foruten de vanlige levnetsmidlene også bestandig har en liten delikatesse for dem.

PK-foto: Krigskorresp.
Opitz